

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО, ФИНАНСИЈЕ И ПОРЕЗЕ

јул-август 2022 / број 67-68

7-8/2022

ПРОДАЈНИ ПОДСТИЦАЈ

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
 0800 111 111

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ISSN 2560-3221

Година VI, двоброј 67-68,
ЈУЛ-АВГУСТ 2022.

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО

Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грцић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:

Др Маријана Жиравац Младеновић

Аутори чланака у овом броју су:

Мр Андријана Ивић, саветник за порезе и рачуноводство у редакцији часописа „Пословни саветник“;
Бошко Марић, царински заступник;
мр Жељко Албанезе;
др Маријана Жиравац Младеновић, главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник“;
дипл. екон. Тања Ђелкапић, саветник у Министарству финансија

Технички уредник:

Миlena Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:

Марго-арт, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836 890
факс: +381 11 2836 474
имејл: urednik@ingpro.rs

СIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
657

ПОСЛОВНИ саветник : часопис за рачуноводство, финансије и порезе / главни и одговорни уредник Маријана Жиравац Младеновић. - Год. 1, бр. 1 (јан. 2017) - . - Београд : ИНГ-ПРО, 2017- (Београд : Digital art). - 30 cm

Месечно. - Друго издање на другом медијуму:

Пословни саветник (Online) = ISSN 2560-3825

ISSN 2560-3221 = Пословни саветник
COBISS.SR-ID 228469260

Часопис можете поручити телефоном:
011/2836-820, 2836-821, 2836-822
или имејлом: office@ingpro.rs

Уводна реч уредника

Дошло је лето. Марица је завршила и предала и последњу пореску пријаву. Чини јој се да су се галама и главне недоумице око е-фискализације стишале. Далеко смо још од идеално постављеног система, али некако смо се навикли да се задовољимо и када основне ствари профункционишу. Жалосно!

Лепо је бити оптимистичан и наивно веровати да нам има спаса од бирократских шикана. Шикану над пореским обвезницима прихватамо као здраво за готово. Па шта ако систем електронских фактура и систем за управљање фискализацијом не функционишу како је замишљено?! Решите се тако да се сваких петнаест дана мења неки пропис, а све преко леђа пореских обвезника тако што им се увећавају административни захвати. Жалосно!

Имануел Кант трагао је за одговором шта је просвећеност: „За ову просвећеност не захтева се ништа друго до слобода и то она најмање штетна од свега што се може назвати слободом, наиме: слобода јавне употребе ума у сваком погледу. Али, сада чујем повике са свих страна: 'Не резонујте'. Официр каже: 'Не резонујте, већ егзерцирајте!' Порески службеник: 'Не резонујте, него плаћајте!' Свештеник: 'Не резонујте, него верујте!'”

Чини се да нисмо одмакли у разумском просуђивању од 18. века, када је Кант ово написао.

Ипак, лето је. Право време да се Марица одмори, као и сав нормалан свет, и да накупи енергију макар до следеће ПДВ пријаве. Свиђа се Марици како је то Меша Селимовић написао: „Свакоме би требало одредити да путује с времена на време. Чак и више: да никада не застане дуже него што је неопходно. Човек није дрво, и везаност је његова несрећа, одузима му храброст, умањује сигурност. Вежући се за једно место, човек прихвата све услове, чак и неповољне, и сам себе плаши неизвесношћу која га чека. Промена му личи на напуштање, на губитак уложеног, неко други ће запосести његов освојени простор, и он ће почињати изнова. Укопавање је прави почетак старења, јер је човек млад све док се не боји да започиње. Остајући, човек трпи или напада. Одлазећи, чува слободу, спреман је да промени место и наметнуте услове.”

Поштоване колеге и цењени претплатници, надам се да ћете имати или створити прилику да се одморите у овим мало споријим летњим данима. Прегрмели смо и почетак е-фискализације, и прописе које је у пракси требало спровести, и грешке које је требало исправљати, без обзира на то да ли су наше или туђе. Уверена сам да ћемо се и са сваком наредном ситуацијом, изненадном или недореченом, ухватити у коштац с једнаким жаром, а знање и искуство које је до сада стечено помоћи ће нам да све њих пребродимо са мање жучи, нестрпљења, несигурности и панике. А ако некада то и није могуће, ја мислим на речи Ива Андрића, изнова читајући „Знакове поред пута”: „Будите радосни кад год вам се за то пружа могућност и кад год за то налазите снаге у себи, јер тренуци чисте радости вреде и значе више него читави дани и месеци нашег живота проведени у мутној игри наших ситних и крупних страсти и прохтева. Њихова пропињања су ћудљива и нездрава, њихова задовољења несигурна и краткотрајна, сама себи циљ и сврха! А минут чисте радости остаје у нама заувек, као сјај који ништа не може замрачити.”

Ваша

Маријана Жиравац Младеновић

АКТУЕЛНА ТЕМА

Додела подстицаја послодавцима који запошљавају новонастањена лица у Републици Србији	7
1 Основне одредбе Уредбе	7
2 Право на доделу подстицаја.....	8
3 Висина подстицаја за запошљавање новонастањеног лица	10
4 Одсуство права на подстицаје	11
5 Подношење захтева за подстицаје	11
6 Одлучивање о поднетим пријавама.....	12
7 Губитак права на подстицаје	12

РАЧУНОВОДСТВО

Продајни подстицаји у трговини на мало – продаја са сниженом ценом, са пратећим поклонима, у програмима лојалности.....	13
1 Продајни подстицаји из угла Закона о трговини	13
1.1 Врсте продајних подстицаја.....	13
1.2 Оглашавање продајних подстицаја	16
2 Продајни подстицаји из угла Закона о фискализацији	17
Продаја са сниженом ценом	18
Програми лојалности	18
Продаја са пратећим поклоном.....	19
3 Признавање прихода	19
4 Продаја са сниженом ценом.....	23
5 Програми лојалности	27
6 Продаја са пратећим поклоном.....	31
7 Продајни подстицаји које veleпродавац или произвођач даје крајњим купцима свог дистрибутера (малопродавца)	35
7.1 Добављач издаје ваучере за куповину његове робе код малопродавца	35
7.2 Добављач даје гратис добра или услуге крајњим купцима за куповину његове робе код малопродавца	39
7.3 Стимулисање запослених који раде код малопродавца од стране veleпродавца.....	41
Вредносни ваучери: ПДВ третман и рачуноводствено обухватање.....	43
1 Рачуноводствено обухватање вредносних ваучера.....	44
2 Једнонаменски вредносни ваучер	46
2.1 Пренос једнонаменског ваучера који издавалац ваучера врши у своје име	47
2.2 Пренос једнонаменских вредносних ваучера које преносилац врши у име другог пореског обвезника.....	62
2.3 Пренос једнонаменских вредносних ваучера које преносилац врши у своје име, а преносилац ваучера и стварни испоручилац добара или услуга нису иста лица	64
3 Вишенаменски вредносни ваучер	68
4 Куповина вредносних ваучера и сврха њиховог даљег коришћења	70
Компензација и пребијање дуговања и потраживања по обављеном спољнотрговинском промету или кредитном послу са иностранством.....	73
1 Компензациони послови домаћих правних лица у међународном промету	73
2 Пребијање потраживања и дуговања у пословима домаћих правних лица у међународном промету	74
2.1 Пребијање дуговања и потраживања по основу реализованог спољнотрговинског промета робе и услуга резидената који се не сматра комерцијалним кредитима и зајмовима	75
2.2 Пребијање дуговања и потраживања по основу кредитних послова са иностранством у девизама	79

Кратке теме из области рачуноводства кроз питања претплатника	81
Комисиона продаја готових производа – евидентирање код комитента	81
Књижење сторно рачуна издатог у јануару 2022. године за промет извршен у 2021. години	81
Примена девизног курса код приликом робе	82
Евидентирање разлике по основу пореске обавезе за порез на добит утврђене у пореској пријави, у односу на процењену обавезу која је књижена приликом предаје финансијских извештаја	83
Евидентирање уписаног а неуплаћеног улога, номинованог у инострану валути	84
Евидентирање поклона стана запосленом	85
Позајмица оснивача или додатне уплате које не повећавају капитал	86
Рачуноводствено евидентирање повратне амбалаже	88
Кратке теме из области девизног пословања кроз питања претплатника	90
Плаћање услуга страних уметника	90
Узимање позајмица из иностранства	91
Девизно пословање: уплата донације у новцу у иностранство	92
Увоз добара није плаћен дуже од годину дана (због плаћања на рате)	93
Пренос потраживања по основу аванса за нереализован увоз добара	94
Девизно пословање: давање позајмица од стране огранака страног друштва у Србији другом огранку тог друштва	95
Девизно пословање: пренос дуга огранка страног лица према резиденту на нерезидента – оснивача огранка	96

ПОРЕЗИ

Улазак (евидентирање) у систем ПДВ-а	97
1 Промет који се урачунава у укупан промет за улазак у систем ПДВ-а	97
2 Порески обвезник	99
3 Мали порески обвезници и пољопривредници	100
4 Рок у ком се подноси евиденциона пријава	101
5 Подношење евиденционе пријаве на обрасцу ЕППДВ (<i>Пријава за евидентирање обвезника ПДВ-а</i>)	102
6 Измена података из евиденционе пријаве од значаја за обрачунавање и плаћање ПДВ-а	104
7 Прописане казне у случају неблаговременог евидентирања у систем ПДВ-а	104
8 Предности и недостаци уласка у систем ПДВ-а	106
Споредни промет добара и услуга из угла опорезивања ПДВ-ом	106
1 Споредан промет добара	108
2 Споредно пружање услуга	110
3 Споредан промет добара односно услуга уз промет добара и услуга из области грађевинарства у смислу члана 10. став 2. тачка 3) Закона о ПДВ-у	111
4 Споредан промет без накнаде	112
5 Исказивање споредног промета у рачуну	113
6 Споредан промет уз главни промет или два независна промета, односно испорука у низу	113
7 Разлика између споредних трошкова и споредног промета	114
8 Исказивање података у обрасцу ПОПДВ	115
Корпоративне картице	116
1 Врсте корпоративних картица	116
2 Издавање рачуна за промет који се евидентира путем корпоративних картица	117
2.1 Одобравање попушта	119

САДРЖАЈ

2.2 Дипломатско-конзуларна представништва страних држава, међународне организације и њихово особље као купци/имаоци корпоративних картица	120
2.3 Испорука у низу	121
3 Корпоративне картице из угла Закона о електронском фактурисању.....	122
3.1 Фактурисање субјекту јавног сектора	123
4 Корпоративне картице са елементом иностраности	124
4.1 Корпоративна картица страног издаваоца.....	124
4.2 Корпоративна картица домаћег издаваоца – коришћење у иностранству	125
5 Корпоративне картице из угла Закона о заштити конкуренције.....	126
5.1 Уговори о заједничкој куповини (енг. <i>joint purchasing</i>)	127
Поступак извоза: коначан извоз.....	130
1 Међународни споразуми о слободној трговини	131
2 Листа обраде и прераде	133
3 Потребна документација за спровођење извоза	134

ФИСКАЛИЗАЦИЈА

Фискализација једнонаменских вредносних ваучера и промета добара и услуга који се врши у замену за те ваучере – перспектива на крају јуна 2022. године	135
Једнонаменски вредносни ваучер реализује се у целости без доплате за купљена добра/услуге	136
Једнонаменски вредносни ваучер реализује се уз доплату	136
Вишенаменски вредносни ваучери и потенцијално решење.....	140
Повећање и смањење основице у условима фискализације: режијски трошкови за закуп и накнадни попусти у малопродаји одобрени професионалним купцима	141
Примена Закона о фискализацији кроз мишљења Министарства финансија.....	143
Продаја појединачних авио-карата од стране путничких агенција физичким лицима не подлеже обавези евидентирања преко електронског фискалног уређаја	143
Испорука енергије за грејање и хлађење физичким лицима у стамбеним зградама, чија се потрошња утврђује путем мерних инструмената, није предмет фискализације	143
Издавање фискалног рачуна приликом продаје улазница у име и за рачун организатора сајамске манифестације	144
Издавање непокретности физичким лицима и префактурисање режијских трошкова: датум издавања фискалних рачуна	146
Евидентирање промета преко електронског фискалног уређаја у случају продаје добара и услуга путем тзв. интерне фестивалске картице на културним манифестацијама	148
Обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја приликом обављања делатности забавних и тематских паркова	149
За предају карата за превоз ученицима када се накнада за предате карте потражује од основних школа које ти ученици похађају не издаје се фискални рачун	150
Фискализација промета услуга паркирања, односно изнајмљивања паркинг места у гаражама.....	150
Продаја туристичких путовања – са аспекта прописа о фискализацији и ПДВ-у	153
Измиривање обавеза платним картицама и чековима приликом продаје добара и утврђивање релевантног момента у када се издаје фискални рачун	155
Промет на мало који врше медицинске лабораторије за анализу крви, клиничку биохемију, микробиологију и др. није изузет од евидентирања промета преко електронског фискалног уређаја	157

ЕЛЕКТРОНСКО ФАКТУРИСАЊЕ

Обавезе субјеката приватног сектора од 1. 7. 2022. године у погледу примене Закона о електронском фактурисању	159
1 Регистровање субјекта приватног сектора у систем	159
Регистровање по аутоматизму.....	160
2 Елементи електронске фактуре.....	161
3 Пореске категорије.....	162
4 Поступање са примљеним документима.....	164
4.1 Отказивање фактура	165
4.2 Сторнирање фактура.....	165
5 Датум издавања фактуре.....	166
6 Обавеза обрачуна ПДВ-а за субјекте приватног сектора која настаје почев од 1. 7. 2022. године	166
7 Издавање електронске фактуре од стране субјекта ЈАВНОГ сектора субјекту приватног сектора по основу промета који му је извршен пре 1. 7. 2022. године.....	167
8 Издавање коначне електронске фактуре субјекту приватног сектора за промет за који постоје авансне уплате, а авансни рачун издат је мимо система електронских фактура	167
9 Издавање документа о повећању/смањењу накнаде за фактуре издате субјекту приватног сектора пре 1. 7. 2022. године	167
10 Електронска фактура као веродостојна рачуноводствена листина	169
Фактурисање и фискализација промета који мали обвезници (правна лица и предузетници који нису обвезници ПДВ-а) врше субјектима јавног сектора	170
Примена Закона о електронском фактурисању кроз мишљења Министарства финансија	173
Појам „трансакција“ из Закона о електронском фактурисању обухвата и активности које се, у смислу Закона о ПДВ-у, не сматрају прометом добара или услуга	173
Банка је дужна да издаје електронске фактуре за камату на кредите и промет других услуга из члана 25. Закона о ПДВ-у	173
Да ли је неко лице (нпр. корисник јавних средстава – тип корисника КЈС 7) субјект јавног или субјект приватног сектора у смислу Закона о електронском фактурисању одређује се искључиво на основу дефиниција прописаних тим законом	174
Листа корисника система електронских фактура	176
Издавање електронске фактуре за промет без накнаде.....	179
Промена у начину издавања фактура за обједињену наплату комуналних услуга.....	180

ЗАРАДЕ

Правно-порески аспект исплата отпремнине запосленима због престанка радног односа.....	182
1 Обрачун и исплата отпремнине при одласку у пензију	182
1.1 Радноправни услови за исплату отпремнине	183
1.2 Споразум о наставку рада и исплата отпремнине	185
1.3 Рад на одређено време и исплата отпремнине.....	185
1.4 Губитак права на отпремнину због одласка у пензију у случају престанка радног односа пре остваривања права на пензију.....	185
1.5 Исплата отпремнине запосленом којем престаје радни однос по основу вишка запослених искључује исплату отпремнине због одласка у пензију	186
1.6 Обрачун износа отпремнине.....	186

САДРЖАЈ

1.7 Порески третман исплате отпремнине за пензију	187
1.8 Рок за исплату отпремнине	188
1.9 Остале напомене	188
2 Отпремнина запосленима за чијим је радом престала потреба (према Закону о раду)	189
2.1 Елементи за утврђивање отпремнине	189
2.2 Обрачун отпремнине	190
2.3 Порески третман отпремнине	192
2.4 Рок исплате отпремнине	192
2.5 Остале напомене	193
3 Исплата стимулативне отпремнине при споразумном раскиду радног односа	194
4 Право на отпремнину по престанку радног односа запослених проглашених вишком у поступку приватизације	195
5 Право на отпремнину нераспоређеног службеника у органима аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе	197
6 Утврђивање отпремнине у случају престанка радног односа због губитка способности за рад са ученицима	198
Садржај обрачуна зараде и месечне евиденције зараде и накнаде зараде	200
1 Садржај обрачуна зараде, односно накнаде зараде	201
1.1 Подаци о идентификацији исплатиоца и примаоца зараде	201
1.2 Евиденција часова за обрачун зараде	201
1.3 Обрачун зараде, односно накнаде зараде	203
1.4 Обрачун пореских обавеза и утврђивање зараде за исплату	204
1.5 Примери обрачуна зараде по Закону о раду и Правилнику	205
1.6 Достављање обрачуна зараде, односно накнаде зараде	210
1.7 Казнене одредбе	211
2 Обавеза вођења месечне евиденције о заради и накнади зараде	211
2.1 Одредбе Закона о раду	211
2.2 Обавезе вођења евиденције о зарадама запослених према Закону о евиденцијама у области рада	211

СТАТИСТИКА

Календар пореских и других обавеза за јул и август 2022. године	214
Актуелни статистички подаци на дан 24. 6. 2022. године	219
1 Просечна месечна зарада по запосленом	219
2 Доприноси за социјално осигурање	219
2.1 Стопе доприноса	219
2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса	219
2.3 Највиша основица за обрачун доприноса	219
3 Минимална зарада	219
4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом	219
5 Индекс потрошачких цена	219
6 Законске камате	220
6.1 Годишња камата за неблаговремено плаћене јавне приходе	220
6.2 Годишња законска затезна камата	220
7 Накнаде трошкова и друга примања запослених	220

Додела подстицаја послодавцима који запошљавају новонастањена лица у Републици Србији

Увод

Влада Републике Србије усвојила је **Уредбу о критеријумима за доделу подстицаја послодавцима који запошљавају новонастањена лица у Републици Србији** („Сл. гласник РС” бр. 67/2022 – даље: **Уредба**), која представља важну меру за прилагођавање послодаваца новим условима пословања на међународном конкурентном тржишту у периоду значајне инфлације. Уредба омогућава подстицаје послодавцима, уз задржавање једнаког фискалног оптерећења како би зараде које исплаћују страним држављанима или домаћим повратницима, као и лицима образованим у иностранству, биле конкурентне зарадама иностраних послодаваца. Такође, Уредба ће обезбедити развој Србије, као релевантног учесника на међународном тржишту, кроз подршку конкурентности домаћих послодаваца, а истовремено ће утицати на побољшање демографске слике у Србији. **Уредба је ступила на снагу 18. 6. 2022. године.**

1 Основне одредбе Уредбе

Уредбом се ближе одређују критеријуми за доделу подстицаја послодавцима који запошљавају новонастањена лица у Републици Србији за којима постоји потреба која не може лако да се задовољи на домаћем тржишту рада.

Како се види, Уредба говори о „подстицаји-ма”, али се не ради о неким додатним финансијским средствима која се додељују послодавцима, већ ти подстицаји, у смислу Уредбе, представљају надокнаде послодавцима дела пореских обавеза које су они обрачунали и уплатили по основу зараде новонастањених лица.

Појмови који се користе у Уредби имају следеће значење:

1) послодавац је домаће или страно физичко лице, односно правно лице или предузетник регистро-

ван за обављање делатности у Републици Србији, као и огранак и представништво страног послодавца регистровани за обављање делатности у Републици Србији;

2) новонастањено лице за којим постоји потреба која не може лако да се задовољи на домаћем тржишту рада (даље: **новонастањено лице**) јесте физичко лице;

(1) које у периоду од 24 месеца који претходе дану закључења уговора о раду са послодавцем није боравило на територији Републике Србије више од 180 дана,

(2) са којим је послодавац закључио уговор о раду на неодређено време са пуним радним временом и

(3) које има уговорену месечну основну зараду у складу са прописом којим се уређује рад од најмање 300.000,00 динара.

Ради остваривања права на подстицаје по Уредби истовремено морају да буду остварени сви наведени услови.

Када се ради о послодавцима – да би применили Уредбу, односно добили подстицаје, за **послодавце** је услов да су регистровани за обављање делатности у Републици Србији.

Када се ради о условима на страни новонастањених лица, послодавци морају да имају у виду следеће услове који морају да буду испуњени ради остваривања права на подстицаје:

а) У смислу Уредбе, новонастањено је само оно лице које у периоду од 24 месеца који претходе дану закључења уговора о раду са послодавцем није боравило на територији Републике Србије више од 180 дана. Према томе, ако се уговор о раду закључује 15. јула 2022. године, физичко лице може да има статус „новонастањеног” у смислу Уредбе ако је у периоду од 15. јула 2020. до 14. јула 2022. године боравило на територији Републике Србије мање од 180 дана. Доказ у вези са тим условом обезбеђује послодавац у виду писане изјаве на српском језику или на језику запосленог новонастањеног лица са преводом на српски језик, којом то лице под кривичном и материјалном одговорношћу потврђује да у периоду од

ликом подношења пријаве у којој се послодавац за то лице први пут пријављује за доделу подстицаја).

6 Одлучивање о поднетим пријавама

У складу са чл. 5. и 6. Уредбе, о поднетим пријавама одлучује министарство надлежно за послове привреде у року од сто двадесет дана од истека рока за подношење пријаве. На одлуку министарства послодавац има право да изјави приговор у року од осам дана од дана достављања одлуке. Министарство надлежно за послове привреде одлучује о приговору у року од петнаест дана од дана његовог пријема.

Министарство надлежно за послове привреде сачињава и доставља спискове послодаваца који су остварили право на доделу подстицаја, са износом додељених средстава по послодавцу, и врши пренос средстава за реализацију поменуте уредбе Министарству финансија – Управи за трезор (даље: Управа за трезор) на посебан наменски рачун. **Управа за трезор врши пренос средстава подстицаја послодавцима на посебне наменске рачуне, отворене за наведене сврхе у Управи за трезор, најкасније у року од четрдесет пет дана након истека сто двадесет дана од истека рока за подношење пријаве.**

Исплата средстава подстицаја врши се до висине расположивих буџетских средстава у складу са законом о буџету за године у којима се врши исплата подстицаја.

Управа за трезор доставља министарству надлежном за послове привреде обавештење којим потврђује да је исплата извршена у складу са достављаним подацима, са образложењем за свако евентуално одступање.

Ради реализације Уредбе и контроле испуњености критеријума за остваривање права на подстицаје прописаних Уредбом закључују се споразуми између министарства надлежног за послове привреде и Министарства финансија – Пореске управе, Министарства финансија – Управе за трезор, министарства надлежног за унутрашње послове и Централног регистра обавезног социјалног осигурања, којима се ближе утврђују међусобна права и обавезе.

7 Губитак права на подстицаје

Право на одobreне подстицаје губи (члан 7. Уредбе):

1) послодавац који исплати дивиденду, односно остварену добит у периоду од подношења прве пријаве и закључно са истеком календарске године у којој прими последњу исплату подстицаја врши исплату дивиденде, односно остварене добити, осим дивиденде или добити која се исплаћује из дела добити који је виши од добијеног подстицаја, па у том случају губи право на целокупан износ подстицаја и дужан је да изврши повраћај тих средстава;

2) послодавац који за запослена новонастањена лица за која остварује подстицаје искористи право на умањење основице за новонастањена лица у складу са чланом 15в Закона о порезу и чланом 15а Закона о доприносима, при чему губи право на целокупан износ подстицаја за наведена лица и дужан је да изврши повраћај тих средстава;

3) послодавац који у периоду након 31. децембра 2023. године смањи број запослених на неодређено време са пуним радним временом, па губи право на подстицаје и након тога не може да подноси пријаву за подстицаје, а ако је остварио право на подстицаје по основу пријаве за подстицаје коју је поднео у години у којој је смањио број запослених на неодређено време са пуним радним временом, дужан је да изврши повраћај пуног износа подстицаја које је примио по основу те пријаве.

Повраћај примљених средстава подстицаја врши се на наменски рачун отворен за ту намену у Управи за трезор, са законском затезном каматом обрачунатом почев од дана када је исплаћен подстицај, а најкасније у року од пет дана од дана губитка права на подстицаје.

Министарство надлежно за послове привреде врши проверу испуњености услова за губитак права на подстицаје по Уредби, послодавцу доставља налог за повраћај средстава у случају да он сам не изврши повраћај и врши принудну наплату у случају губитка права, у роковима за застарелост права на утврђивање и наплату пореза и споредних пореских давања, прописаним законом којим се уређују порески поступак и пореска администрација.

Остале одредбе Уредбе

Министарство надлежно за послове привреде припрема заједничке извештаје о реализацији Уредбе, који садрже списак послодаваца, број новозапослених лица, износ исплаћених подстицаја по послодавцу и укупан износ исплаћених подстицаја. Те извештаје доставља Влади најкасније до 30. априла текуће године.

Продајни подстицаји у трговини на мало – продаја са сниженом ценом, са пратећим поклонима, у програмима лојалности

1 Продајни подстицаји из угла Закона о трговини

У складу са чланом 36. Закона о трговини продајни подстицај је понуда робе/услуге под повољнијим условима у односу на редовну понуду, и то нарочито:

- са сниженом ценом,
- са посебним условима продаје, испоруке,
- са обећањем награде,
- са пратећим поклонима,
- у програмима лојалности, односно
- са другим погодностима.

Понуда продајног подстицаја нарочито садржи:

- 1) врсту подстицаја;**
- 2) прецизно и јасно одређење робе/услуге на коју се односи;**
- 3) период важења подстицаја, са назнаком датума почетка и датума истека, а у случају распродаје са назнаком „док трају залихе“;**
- 4) све евентуалне посебне услове везане за остваривање права на подстицај.**

Ако се продајни подстицај нуди за робу којој је умањена употребна вредност (роба са грешком, оштећење, пред истеком рока трајања и сл.), тај разлог мора јасно и недвосмислено да се истакне на продајном месту.

1.1 Врсте продајних подстицаја

Продаја са сниженом ценом

У складу са чланом 37. Закона о трговини, продаја са сниженом ценом може да буде:

- 1) распродаја;**
- 2) сезонско снижење;**
- 3) акцијска продаја.**

У случају продаје робе/услуге са сниженом ценом, трговац, односно пружалац услуге дужан је да, поред понуде продајног подстицаја, на продајном месту јасно истакне и снижену и претходну цену.

Распродаја робе је продаја по нижој цени у односу на претходну цену у случају престанка пословања трговца, престанка пословања у одређеним

објектима или престанка продаје одређене робе. Трговац је дужан да физички издвоји робу која је предмет распродаје од продаје робе под редовним условима. Од објављивања распродаје до краја њеног трајања трговац не сме да наручује и укључује у распродају нове количине робе која је предмет распродаје.

Поновна продаја исте робе која је претходно била на распродаји због престанка продаје није могућа, што је потврђено и у Мишљењу Министарства трговине, туризма и телекомуникација бр. 011-00-00328/2019-03 под 1):

„**Питање:** Да ли продавац услед тржишних кретања и интересовања купаца, може поново да врши продају робе која је била на распродаји услед престанка њене продаје и који је минимални период који мора да протекне између краја распродаје и поновног почетка продаје исте робе?

Одговор: Законом о трговини (‘Службени гласник РС’ бр. 52/2019), чланом 37. ставом 3, прописује се да је распродаја робе, продаја по нижој цени у односу на претходну цену, у случају престанка пословања трговца, престанка пословања у одређеним објектима или престанка продаје одређене робе.

У складу са наведеним, не постоји могућност поновне продаје робе која је већ била на распродаји услед престанка пословања трговца, престанка пословања у одређеним објектима или престанка продаје одређене робе.”

Сезонско снижење је продаја робе по сниженој цени након протекла сезоне и највише два пута годишње. Сезонско снижење започиње у раздобљу између 25. децембра и 10. јануара и 1. и 15. јула. Сезонско снижење из става 5. члана 37. Закона о трговини може да траје највише шездесет дана по сезонском снижењу.

Законом није прописано да приликом сезонског снижења цена проценат снижење цена мора да буде исти за све артикле, већ одлуку о процентима снижења цена доносе трговци у складу са сопственим економским интересима. Уколико у току трајања

Према одредби члана 86. став 1. Закона, стопа пореза на остале приходе износи 20%.

Имајући у виду наведено, у случају када вредно друштво, као исплатилац прихода физичким лицима која нису у радном односу код њега, да ваучере као награду за резултате које су та лица остварила у продаји производа тог исплатиоца, такво давање по својој природи има карактер других прихода физичких лица и подлеже плаћању пореза на доходак грађана сагласно одредбама члана 85. став 1. тачка 11) и члана 86. Закона.”

Дакле, ако је вредност поклона до наведеног износа, давалац поклона нема обавезу обрачуна пореза на доходак грађана. У супротном, опорезиви приход чини разлика између оствареног прихода и прописаног неопорезивог износа, коју треба брутирати (коефицијент је 1,25), с тим што се не врши умањење за нормиране трошкове од 20%. На тако добијену пореску основицу примењује се пореска стопа од 20%. У описаном случају не постоји обавеза плаћања доприноса. Пореска пријава подноси се уз ШВП 1 11 633 00 0.

Међутим, у случају када наведена лица (добављач и дистрибутер) имају статус повезаних лица, примање комерцијалисте имало би карактер зараде. Наиме, чланом 13. став 4. ЗПДГ прописано је да се зарадом, у смислу тог закона, сматрају и примања која запослени у вези са радом код домаћег послодавца оствари од лица које се, у смислу закона који уређује порез на добит правних лица, сматра повезаним лицем с послодавцем. Суштина је у томе да вредност наведеног примања има карактер нето зараде по основу које постоји обавеза плаћања пореза и доприноса.

У складу са чланом 51. став 7. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, обвезник доприноса је запослени који, у смислу закона којим се уређује порез на доходак грађана, остварује примања од лица повезаних са послодавцем сагласно члану 13. став 4. Закона о порезу на доходак грађана, при чему је дужан да сам обрачуна и плати доприносе по стопама из члана 44. став 1. тог закона, на начин који је за те случајеве прописан за плаћање пореза на доходак грађана и по закону који уређује порез на доходак грађана. Дакле, на наведени начин, а поводом конкретног примања одређено је ко је дужан да плати доприносе за обавезно социјално осигурање. Имајући у виду да ће запослени по датом основу сам плаћати доприносе, према нашем мишљењу, логично би било да приликом подношења пореске пријаве на обрасцу

ПП-ОПО запослени, поред доприноса, плати и порез на зараду за наведено примање.

Изузетно од претходно наведеног, уколико би споразум између добављача и дистрибутера подразумевао да добављач поклоне даје дистрибутеру (као правном лицу), а не његовим радницима (комерцијалистима), с тим што дистрибутер накнадно одлучује којим радницима ће доделити поклоне, порески третман био би другачији. У том случају добављач нема обавезу по основу пореза на доходак грађана. Међутим, давање поклона запосленима од стране њиховог послодавца (дистрибутера) имало би карактер зараде по основу које би постојала обавеза обрачуна пореза и доприноса на зараде у складу са општим правилима.

Посматрано с аспекта ПДВ-а, поступак који добављач треба да примени зависи од конкретних околности, и то:

- ако даје поклоне мање вредности (појединачне тржишне вредности мање од 2.000 динара без ПДВ-а, уз услов повремености), сматра се да промет, у смислу Закона о ПДВ-у, није извршен, па не постоји обавеза обрачуна ПДВ-а;
- ако даје поклоне веће тржишне вредности од 2.000 динара без ПДВ-а, постоји обавеза обрачуна ПДВ-а ако је при њиховој набавци постојало право на одбитак претходног пореза;
- ако су поклони набављени као издаци за репрезентацију у смислу члана 29. став 3. Закона о ПДВ-у, обвезник нема право на одбитак претходног пореза, па ни обавезу да обрачуна ПДВ.

Дата правила опорезивања ПДВ-ом примењују се независно од тога да ли се поклони дају дистрибутеру или његовим радницима.

ПС

Вредносни ваучери: ПДВ третман и рачуноводствено обухватање

Чланом 7а Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 153/2020 – даље: Закон о ПДВ-у) прописане су дефиниција и врсте вредносних ваучера.

Вредносни ваучер је, у смислу наведеног закона, **инструмент** за који постоји обавеза **да се прихвати као накнада или део накнаде за испоручена добра или пружене услуге**, ако су:

- добра која се испоручују, односно услуге које се пружају **или** идентитет потенцијалних испоручилаца тих добара, односно пружалаца тих услуга и
- услови употребе вредносног ваучера назначени на самом вредносном ваучеру или повезаној документацији (даље: вредносни ваучер).

При томе, вредносни ваучер у смислу Закона о ПДВ-у, НЕ мора да садржи прецизно одређење добра и услуге на које се односи, односно тај елемент није пресудан за одређивање да ли се неки инструмент сматра вредносним ваучером у смислу Закона о ПДВ-у. То наглашавамо да не би било забуне при дефинисању вредносног ваучера у смислу Закона о ПДВ-у, због дефиниције ваучера која је наведена у Закону о трговини.

Према члану 36. став 4. Закона о трговини, ваучер, купон или друго средство које се издаје **ради остваривања права на подстицај**, поред података из става 2. датог члана, односно:

- 1) врсте подстицаја;
 - 2) прецизног и јасног одређења робе/услуге на коју се односи;
 - 3) периода важења подстицаја, са назнаком датума почетка и датума истека, а у случају распродаје саознаком „док трају залихе”;
 - 4) свих евентуалних посебних услова везаних за остваривање права на подстицај,
- мора да садржи и податке о издаваоцу, као и о новчаној вредности или висини попушта.

Дакле, та врста ваучера мора да садржи прецизно одређење добара и услуга на које се односи. Међутим, према нашем схватању, одредбе Закона о трговини односе се баш на инструмент који се не сматра вредносним ваучером у смислу Закона о ПДВ-у, јер се вредносним ваучером у смислу Закона о ПДВ-у НЕ сматра инструмент који имаоцу

даје право на попуст при набавци добара односно услуга, а не укључује право на набавку добара односно услуга.

У складу са чланом 7а став 6. Закона о ПДВ-у, вредносним ваучером не сматра се инструмент који имаоцу даје право на попуст при набавци добара односно услуга, а не укључује право на набавку добара односно услуга, као ни превозне карте, улазнице, поштанске марке и сл.

Дакле, када обвезник ПДВ-а изда ваучер купцу којим може да оствари попуст од нпр. 10% приликом куповине у одређеном малопродајном објекту, не ради се о вредносном ваучеру у смислу Закона о ПДВ-у јер тај ваучер не укључује право на набавку добара односно услуга.

Вредносни ваучер може да буде једнонаменски и вишенаменски, а управо од разврставања вредносног ваучера на једнонаменски или вишенаменски зависи и порески третман њиховог промета, као и фискализација истог.

■ **Једнонаменским** вредносним ваучером сматра се вредносни ваучер за који су **место испоруке** добара, односно пружања услуга на које се вредносни ваучер односи и **износ ПДВ-а** који се за промет тих добара односно услуга **обрачунава и плаћа** у складу са поменутиим законом **познати у тренутку издавања вредносног ваучера**.

■ **Вишенаменски** вредносни ваучер је вредносни ваучер који није једнонаменски вредносни ваучер.

Вредносни ваучер може да буде у физичком или електронском облику.

У наставку текста посебно се појашњава опорезивање једнонаменских и вишенаменских ваучера, с тим што се пре тога указује на правила рачуноводственог обухватања како би се објаснила правила која ће бити приказана на примерима у другом делу текста.

Незаобилазни сегмент теме вредносних ваучера је и њихова фискализација. С обзиром на то да у овом тренутку може да се констатује да, и након скоро два месеца пуне примене Закона о фискализацији, сегмент пословања са вредносним

===== ФИСКАЛНИ РАЧУН =====			
222222222			
Трговац ДОО			
12000000 – Објекат 1			
Пут којим се ређе иде 10			
У неком граду			
Касир:	Бранко		
ЕСИР број:	100/1.0		
----- ПРОМЕТ ПРОДАЈА -----			
Артикли:			
Назив	Цена	Кол.	Укупно
Кошуља ААА (Ђ)	9.000,00	1	9.000,00
=====			
Укупан износ:	9.000,00		
Готовина:	3.000,00		
Ваучер:	6.000,00		
=====			
Ознака	Име	Стопа	Порез
Ђ	О-ПДВ	20,00%	1.500,00
=====			
Укупан износ пореза:	1.500,00		
=====			
ПФР време:	10. 07. 2022. 14:07:30		
ПФР број рачуна:	M97W88P4-M97W88P4-201		
Бројач рачуна:	115/201ПП		
=====			
„QR code“			
КРАЈ ФИСКАЛНОГ РАЧУНА			

Пре тога трговац издаје фискални рачун *Промет Рефундација* (не доставља га купцу):

===== ФИСКАЛНИ РАЧУН =====			
222222222			
Трговац ДОО			
12000000 – Објекат 1			
Пут којим се ређе иде 10			
У неком граду			
Касир:	Бранко		
ЕСИР број:	100/1.0		
Реф. број:	M97W88P4-M97W88P4-188		
Реф. време:	30. 06. 2022. 10:07:30		
----- ПРОМЕТ РЕФУНДАЦИЈА -----			
Артикли:			
Назив	Цена	Кол.	Укупно
20: Једнонаменски ваучер (Ђ)	6.000,00	1	-6.000,00
=====			
Укупан износ:	6.000,00		
Пренос на рачун:	6.000,00		
=====			
Ознака	Име	Стопа	Порез
Ђ	О-ПДВ	20,00%	1.000,00
=====			
Укупан износ пореза:	1.000,00		
=====			
ПФР време:	10. 07. 2022. 14:00:30		
ПФР број рачуна:	M97W88P4-M97W88P4-26		
Бројач рачуна:	2/26ПР		
=====			
„QR code“			
===== КРАЈ ФИСКАЛНОГ РАЧУНА =====			

Књижење код трговца:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	204	Купци у земљи	60.000	
	470	Обавезе за ПДВ по издатим фактурама по општој стопи		10.000
	4910	Унапред обрачунати приходи за издате ваучере		50.000
- за продају ваучера				
3.	2430	Благајна	3.000	
	2439	Благајна – ваучери	6.000	
	476	Обавезе за ПДВ по основу продаје за готовину		1.500
	604	Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		7.500
- за продају кошуље и рачун Промет Продаја				
3а	4910	Унапред обрачунати приходи за издате ваучере	5.000	
	476	Обавезе за ПДВ по основу продаје за готовину		-1.000
	2439	Благајна – ваучери		6.000
- за укидање разграничених прихода и књижење рачуна Промет Рефундација				

Књижење код обвезника који је купио ваучере ради поклањања – „Поклонићу Имаћу ДОО“:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	289	Остала активна временска разграничења	60.000	
	435	Добављачи у земљи		60.000
- за куповину вредносних ваучера				
2.	551	Трошкови репрезентације	30.000	
	289	Остала активна временска разграничења		30.000
- за уклањање ваучера пословним партнерима				
2а	520	Трошкови зарада и накнада зарада (бруто)	492.796	
	450	Обавезе за нето зараде и накнаде зарада, осим накнада зарада које се рефундирају		355.100
	451	Обавезе за порез на зараде и накнаде зарада на терет запосленог		39.630
	452	Обавезе за доприносе на зараде и накнаде зарада на терет запосленог		98.066
	521	Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	79.094	
	453	Обавезе за порезе и доприносе на зараде и накнаде зарада на терет послодавца		79.094
	450	Обавезе за нето зараде и накнаде зарада, осим накнада зарада које се рефундирају	30.000	
	469	Остале обавезе		30.000
- за обрачун зараде				
2в	469	Остале обавезе	30.000	
	289	Остала активна временска разграничења		30.000
- за раздужење уклањених ваучера запосленима				

Пример рачуноводственог обухватања вредносних ваучера које обвезник набавља ради реализације истих приликом будуће набавке добара која користи у пословању дат је у поглављу 2.1 овог чланка, у примеру под називом „Препродаја ваучера“.

Компензација и пребијање дуговања и потраживања по обављеном спољнотрговинском промету или кредитном послу са иностранством

Увод

Према члану 336. **Закона о облигационим односима** („Сл. лист СФРЈ” бр. 29/78, 39/85, 45/89 – Одлука УСЈ, 57/89, „Сл. лист СРЈ” бр. 31/93 и „Сл. лист СЦГ” бр. 1/2003 – Уставна повеља – даље: ЗОО), дужник може да **пребије** потраживање које има према повериоцу са оним што овај потражује од њега ако оба потраживања гласе на новац или друге замениливе ствари истог рода и исте каквоће и ако су оба доспела. У датом дефиницији у ЗОО употребљен је израз „пребијање” иако наслов тог одељка ЗОО гласи „Пребијање (компензација)”, па се може рећи да су у домаћем промету (послови у земљи) изрази „пребијање” и „компензација” синоними, односно потпуно су изједначени. Међутим, када се ради о међународном промету (послови са иностранством), и компензација и пребијање базирају се на различитим прописима и примењују се на различите начине, о чему у наставку следи више детаља.

1 Компензациони послови домаћих правних лица у међународном промету

Основ примене компензације наших правних лица у међународном промету јесте члан 37. **Закона о спољнотрговинском пословању** („Сл. гласник РС” бр. 36/2009, 36/2011 – други закон, 88/2011 и 89/2015 – други закон), који регулише наплату односно плаћање у роби односно услугама. Према одредбама наведеног члана, **робу коју извози односно увози, као и услуге у спољнотрговинском промету домаће лице може да наплати односно плати у роби односно услугама, а нарочито ако се ради о набавци опреме, репроматеријала и сировина намењених производњи робе и пружању услуга и ако се ради о услугама које се пружају у поступку активног или пасивног оплемењивања, у складу са царинским прописима, а наплата или плаћање врши се у роби која је предмет оплемењивања, односно у оплемењеној роби.**

Према ставу 2. у истом члану, Влада прописује ближе услове за плаћање и наплату у роби, односно услугама. На основу тог законског овлашћења Влада је донела **Одлуку о ближим условима за плаћање, односно наплату у роби, односно услугама**, која је објављена у „Службеном гласнику РС” бр. 109/2005, 44/2018 – други пропис, 6/2019 и 149/2020 (даље: Одлука).

Сагласно тачки 1) став 1. Одлуке, Министарство трговине, туризма и телекомуникација (даље: Министарство) одобрава домаћем лицу да робу коју увози односно извози, као и услуге у спољној трговини плати односно наплати у роби или услугама (даље: **компензациони послови**) на основу података достављених у складу са одредбама Одлуке, и то:

- 1)** ако се извозом робе и услуга плаћа закуп опреме, увоз опреме, репроматеријала и сировина намењених производњи робе и пружању услуга за извоз;
- 2)** ако се извозом робе и услуга плаћа увоз опреме, репроматеријала и сировина који се не производе или се не производе у количинама довољним за снабдевање домаћег тржишта;
- 3)** када се услуга оплемењивања наплаћује односно плаћа у роби која је предмет оплемењивања, односно оплемењеној роби;
- 4)** ако се плаћа увоз или закупнина опреме, сировина и репроматеријала који се користе у сопственој производњи, ако се на други начин не могу платити односно наплатити.

Према ставу 2. у поменутој тачки, на све наведене послове увоза и извоза робе и услуга примењују се прописи који се односе на редован увоз односно извоз. То практично значи да се на те послове примењује нова **Одлука о одређивању робе за чији је увоз, извоз, односно транзит прописано прибављање одређених исправа** („Сл. гласник РС” бр. 59/2022, ступила је на снагу 28. 5. 2022. године) ако је за увоз, извоз или транзит одређене робе прописано прибављање одређених исправа (као што су дозволе, сагласности итд.). Роба за чији се увоз, извоз, односно транзит прибављају исправе наведе-

Начин пребијања дуговања и њиховог изражавања

Сагласно тачки 3) Одлуке, дуговање или потраживање резидента према нерезиденту по основу кредитног посла са иностранством у девизама пребија се потраживањем или дуговањем између тих учесника, и то:

- по кредитном послу са иностранством у девизама;
 - по реализованом спољнотрговинском промету робе или услуга;
 - по директној инвестицији нерезидента у Републици или резидента у иностранству; или
 - по улагању у непокретности нерезидента у Републици или резидента у иностранству;
- а врши се на основу уговора о пребијању који су учесници у пребијању закључили у писменом облику, или писмене изјаве о сагласности о пребијању коју један учесник у пребијању упућује другом, с чим се сагласила друга страна у послу.

На исти начин и дуговање резидента према једном нерезиденту може да се пребије потраживањем тог резидента од другог нерезидента – ако су резидент и нерезиденти повезана лица у смислу закона којим се уређују привредна друштва („повезана лица” регулише члан 62. Закона о привредним друштвима).

Дуговања и потраживања из наведене одлуке могу да се пребију у целисти или делимично.

Даном пребијања у смислу Одлуке сматра се дан који су учесници у пребијању уговором о пребијању одредили као дан престанка међусобних обавеза, а ако тај дан није прецизиран – дан кад су оба учесника у пребијању потписала тај уговор, односно ако уговор није закључен – дан кад је последњи учесник у пребијању потписао изјаву о сагласности с таквим начином измирења обавеза.

Остале одредбе Одлуке

- 1) Резидент чији су рачуни на дан пребијања у смислу Одлуке блокирани ради извршења принудне наплате – не може да измири обавезе пребијањем, осим ако друкчије није утврђено законом којим се уређују порески поступак и пореска администрација.
- 2) Резидент који је извршио пребијање по Одлуци дужан је да чува документацију на основу које је извршено то пребијање, као и да је достави на увид на захтев органа контроле, при чему је одговоран за истинитост података и веродостојност те документације.

3) О извршеном пребијању у смислу Одлуке резидент извештава Народну банку Србије у складу са **Одлуком о извештавању о кредитним пословима са иностранством** („Сл. гласник РС” бр. 56/2013, 4/2015 и 42/2020)) и **Упутством о попуњавању образаца за извештавање о кредитним пословима са иностранством** („Сл. гласник РС” бр. 102/2018). Дакле, Одлуком није прописана обавеза прибављања претходног одобрења за обављање пребијања дуговања и потраживања по кредитним пословима са иностранством у девизама, али је тачком 7) Одлуке прописано да су резиденти дужни да Народну банку Србије извести о извршеном пребијању у складу са прописом којим се уређује извештавање о кредитним пословима са иностранством.

Казнене одредбе

Према члану 59. ЗДП, новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај резидент – правно лице, огранак страног правног лица и банка ако не изврше пребијање дуговања и потраживања по основу кредитних послова са иностранством на начин који је Одлуком прописала Народна банка Србије. За исту радњу казниће се за прекршај одговорно лице у банци, резиденту – правном лицу и огранку страног правног лица новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара.

Према члану 61. ЗДП, новчаном казном од 10.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај резидент – предузетник ако не изврши пребијање дуговања и потраживања по основу кредитних послова са иностранством на начин који је Одлуком прописала Народна банка Србије.

ПС

Кратке теме из области рачуноводства кроз питања претплатника

Комисиона продаја готових производа – евидентирање код комитента

Питање: Привредно друштво производи блокове и свеске које би предало на комисиону продају. Како се рачуноводствено обухвата та продаја?

Одговор: Приликом издавања готових производа комисионару комитент издаје робно-материјални документ помоћу ког преноси издате готове производе са рачуна 960 на посебан аналитички рачун отворен у оквиру тог рачуна. Остала књижења приказана су кроз следећи пример:

Правно лице А – комитент и правно лице Б – комисионар закључили су уговор о комисионој продаји робе Х према ком А предаје 10 комада готовог производа Х на комисиону продају Б. Продајна цена робе Х за крајњег купца износи 5.000 динара без ПДВ-а, док Б остварује накнаду (провизију) од 10% цене без ПДВ-а. Оба правна лица су обвезници ПДВ-а. Цена коштања готових производа који се предају у комисиону продају је 4.000 динара.

Комисионар Б продао је све готове производе и саставио следећи обрачун продатих готових производа:

Ред. бр.	Опис	Износ
1.	Вредност продате робе / готових производа крајњем купцу	60.000
2.	Пореска основица за промет комисионара	50.000
3.	ПДВ по стопи од 20% (ред. бр. 2 × 20%)	10.000
4.	Комисиона провизија (ред. бр. 2 × 10%)	5.000
5.	Вредност готових производа без провизије – пореска вредност за комитента (ред. бр. 2 - ред. бр. 4)	45.000
6.	Обрачунати ПДВ на вредност продатих готових производа за комитента (ред. бр. 5 × 20%)	9.000
7.	Обавеза према комитенту (ред. бр. 5 + ред. бр. 6)	54.000

Књижење код комитента:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	9601	Готови производи испоручени комисионару	40.000	
	9600	Готови производи у магацину готових производа		40.000
- за испоруку робе комисионару				

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
2.	212	Потраживања из комисионе и консигнационе продаје	54.000	
	470	Обавезе за ПДВ по издатим фактурама по општој стопи		9.000
	604	Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		45.000
- за књижење по документу о обрачуна у финансијском књиговодству				
2а	980	Трошкови продатих производа и услуга	40.000	
	9601	Готови производи испоручени комисионару		40.000
- за евидентирање у поједином књиговодству				
26	904	Рачун за преузимање прихода	45.000	
	986	Приходи по основу производа и услуга		45.000
- за преузимање прихода од продаје готових производа у поједином књиговодству				
3.	241	Текући рачуни	54.000	
	212	Потраживања из комисионе и консигнационе продаје		54.000
- за плаћање комисионара				

Књижење сторно рачуна издатог у јануару 2022. године за промет извршен у 2021. години

Питање: Који ставови за књижење су сторно рачуна са ПДВ-ом издатог у јануару и исправног рачуна исто у јануару, док су промети услуга претходна година? У питању су инжењерске услуге, а на рачуну су исказани већи ПДВ и вредност услуге, док је исправка извршена на основу примедбе и рекламације купца.

Одговор: У складу са чланом 44. став 1. Закона о ПДВ-у, ако обвезник ПДВ-а у рачуну исказе већи износ ПДВ-а од оног који у складу са тим законом дугује, односно износ ПДВ-а а да за то није имао обавезу у складу са истим законом, дужан је да тако исказани ПДВ плати. Ставом 2. истог члана прописано је и да обвезник ПДВ-а из става 1. тог члана има право да **исправи износ ПДВ-а ако је издао нови рачун са исправљеним износом ПДВ-а**, односно рачун у ком није исказан ПДВ, односно ако је сторнирао рачун у случају када рачун није требало

и накнаду за повратну амбалажу, промет повратне амбалаже сматра се споредним уз промет ових добара купцу.

Пример:

1. Правно лице А, обвезник ПДВ-а, испоручило је купцу, правном лицу Б, обвезнику ПДВ-а, добра у вредности од 50.000 динара без ПДВ-а. У складу са уговором купцу се зарачунава вредност палете на којој се добра испоручују од 3.000 динара без ПДВ-а.

Палете су набављене по цени од 2.000 динара и тако евидентирани на залихама инвентара.

2. Такође, уговором је дефинисано да, уколико купац врати амбалажу у уговореном року, продавац ће по том основу умањити накнаду и издати књижно одобрење у вредности враћене амбалаже. Купац је вратио повратну амбалажу и издао обавештење продавцу да је исправио претходни ПДВ.

Књижење:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
1.	204	Купци у земљи	63.600	
	604	Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		50.000
	673	Добици од продаје материјала		1.000
	103	Алат и ситан инвентар		2.000
	470	Обавезе за ПДВ		10.600
- за продају добара и зарачунашу повратну амбалажу				
2.	204	Купци у земљи	-3.600	
	673	Добици од продаје материјала		-1.000
	103	Алат и ситан инвентар		-2.000
	470	Обавезе за ПДВ		-600
- за враћену повратну амбалажу и обавештење од купца да је исправио претходни ПДВ				

Ситуација 2: Неукључивање вредности повратне амбалаже приликом продаје добара у пореску основицу

Чланом 44. став 3. Правилника о ПДВ-у прописано је да, уколико је у питању повратна амбалажа коју продавац, обвезник ПДВ-а, није зарачунао купцу приликом продаје добара која су упакована у повратну амбалажу, а купац у уговореном року не врати амбалажу, сматра се да је истеком тог рока дошло до промета повратне амбалаже, а не до измене основице у смислу члана 21. Закона о ПДВ-у. Дакле, за разлику од случаја када се повратна амбалажа зарачунава купцу приликом продаје добара, па се тиме њен промет сматра споредним прометом уз промет добара, у овом случају промет амбалаже је независан и одвојен од промета добара, односно сматра се посебним, па нема карактер споредног

промета. Другим речима, за промет амбалаже продавац издаје посебан рачун (а не документ о повећању основице) у ком исказује основицу за обрачун ПДВ-а која одговара накнади коју наплаћује за промет амбалаже, као и ПДВ обрачунат по општој стопи од 20% (без обзира на то да ли је промет добара која су упакована у повратну амбалажу био опорезив по општој или по посебној стопи ПДВ).

Пример:

1. Правно лице А, обвезник ПДВ-а, испоручило је купцу, правном лицу Б, обвезнику ПДВ-а, добра у вредности од 50.000 динара без ПДВ-а. У складу са уговором купцу се НЕ зарачунава вредност палете на којој се добра испоручују.

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
1.	204	Купци у земљи	60.000	
	604	Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		50.000
	470	Обавезе за ПДВ		10.000
- за продају добара				
1а	1031	Повратна амбалажа код купца	2.000	
	1030	Алат и ситан инвентар (повратна амбалажа)		2.000
- за повратну амбалажу				

Уколико је купац вратио амбалажу у уговореном року, задужујете залихе 1030, а раздужујете 1031.

2. Купац није вратио повратну амбалажу у уговореном року, па му је продавац испоставио рачун за промет повратне амбалаже са следећим елементима:

Ред. бр.	Опис	Износ
1.	Гајбице	3.000
2.	ПДВ (ред. бр. 1 x 20%)	600
3.	Укупан износ (ред. бр. 1 + ред. бр. 2)	3.600

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
2.	204	Купци у земљи	3.600	
	673	Добици од продаје материјала		1.000
	1031	Повратна амбалажа код купца		2.000
	470	Обавезе за ПДВ		600
- по издајој фактуре за невраћену амбалажу				

У случају када друштво производи палете, исте ће пренети из производње на рачун 1030 или 023, па даље на исти начин поступати као када су палете набављене од других лица. Дакле, произведене палете користиће се као повратна амбалажа приликом продаје робе.

Пренос се врши задуживањем рачуна 023 или 103 по цени коштања, уз одобравање рачун 621.

У погонском књиговодству излаз производа (палета) из магацина евидентира се ставом 980/960.

Кратке теме из области девизног пословања кроз питања претплатника

Плаћање услуга страних уметника

Питање: Да ли се ангажовање страних уметника, физичких лица, нерезидената (извођача музике, глумаца, визуелних уметника, плесача и сличних уговора о извођењу неког ауторског дела), за реализацију њиховог наступа у Републици Србији, са којима се закључују уговори о ауторском делу, сматра спољнотрговинским прометом услуга, односно спољнотрговинским послом увоза услуга? Да ли је допуштено плаћање уговорене нето накнаде по наведеним уговорима у девизама, на њихове девизне рачуне отворене у земљи из које долазе, или је неопходно да отварају нерезидентне динарске рачуне у Републици Србији, на које се врши плаћање у динарима?

Одговор: Имајући у виду да је, у складу са чл. 2. ст. 1. Закона о спољнотрговинском пословању, спољнотрговински промет између домаћих и страних лица онај који се обавља на основу уговора закључених у складу са домаћим прописима и међународним уговорима, мишљења смо да у конкретном случају ангажовање страних уметника може да се сматра спољнотрговинским прометом. Наиме, у складу са Мишљењем Министарства финансија бр. 011-00-00541/2013-16 од 21. 1. 2014. године, Законом о спољнотрговинском пословању није дата дефиниција појма места пружања услуге у спољнотрговинском промету, нити се место пружања услуге дефинише као битан критеријум за одређивање самог појма спољнотрговинског промета услуге:

„Чланом 3. став 2. тачка 1) Закона о девизном пословању (‘Сл. гласник РС’ бр. 62/06, 31/11 и 119/12, у даљем тексту: Закон) прописано је да плаћања и преноси по основу текућих послова, у смислу овог закона, обухватају, између осталог, и плаћања која се врше по основу спољнотрговинских послова и по другим текућим пословима са иностранством, у смислу закона који уређује спољнотрговинско пословање.

Чланом 2. Закона о спољнотрговинском пословању (‘Сл. гласник РС’ бр. 36/09, 36/11 и 88/11) спољнотрговински промет дефинисан је као про-

мет који се обавља између домаћих и страних лица на основу уговора закључених у складу са домаћим прописима и међународним уговорима.

Чланом 27. овог закона прописано је да се спољнотрговински промет услуга обавља у складу са законом, међународним споразумима и преузетим обавезама Републике Србије, као и да је пружање услуга домаћег лица у другој држави или царинској територији слободно, док страна лица на територији Републике Србије пружају услуге у складу са прописима који уређују пружање појединих врста услуга.

У одговору на питање постављено у допису, да ли резидент услугу, предвиђену уговором закљученим са нерезидентом, може наплатити у страниј валути, иако се иста извршава у Републици Србији, Министарство финансија указује на то да Законом о спољнотрговинском пословању није дата дефиниција појма места пружања услуге у спољнотрговинском промету, нити се место пружања услуге дефинише као битан критеријум за одређивање самог појма спољнотрговинског промета услуге.

Самим тим, уколико је спољнотрговински промет услуге одредбама овог закона дефинисан као промет који се обавља између домаћих и страних лица на основу уговора закључених у складу са домаћим прописима и међународним уговорима, у том смислу би требало тумачити и раније наведену одредбу члана 3. став 2. тачка 1) Закона о плаћањима и преносима по основу текућих послова, који обухватају, између осталог, и плаћања која се врше по основу спољнотрговинских послова и по другим текућим пословима са иностранством, у смислу закона који уређује спољнотрговинско пословање.

У другом случају, који се наводи у допису, када су уговор о промету услуге закључила два нерезидента, а услугу, фактички, пружа резидент који није наведен у уговору, нити је уговорна страна, као и када се плаћање по том уговору врши у корист резидента, као фактичког пружаоца услуге, премда је уговором предвиђено плаћање у корист нерезидента, који је у уговору наведен као пружалац услуге, мишљење Министарства финансија је да се оправдано може поставити питање веродо-

Девизно пословање: пренос дуга огранка страног лица према резиденту на нерезидента – оснивача огранка

Питање: Да ли дуг који има огранак страног правног лица према другом резиденту може да плати нерезидент (оснивач огранка) по основу фактуре за извршене услуге у Србији? Банка одбија да пренесе уплаћена средства и тражи да фактура гласи на нерезидента тј. оснивача огранка, а огранак инсистира да гласи на њега.

Одговор: У складу са чл. 2. ст. 1. т. 1) подтачка (3) Закона о девизном пословању (Закон), резидент је и огранак страног правног лица уписан у регистар код надлежног органа у Републици.

Нерезидент, иако оснивач огранка, не може да преузме дуг огранка који је резидент према другом резиденту јер, у складу са чл. 7. и 20. Закона, пренос може да се изврши само по основу реализованог спољнотрговинског промета и по

основу кредитних послова са иностранством, а не по основу промета између два резидента („домаћег” промета). Наиме, према чл. 7. ст. 1. Закона, банке односно резиденти, осим резидената – физичких лица, и нерезиденти могу да преносе, односно плате или наплате потраживања и дуговања која су настала по основу реализованог спољнотрговинског промета робе и услуга резидената који се не сматра комерцијалним кредитима и зајмовима. Такође, сходно чл. 20. ст. 1. Закона, банке односно резиденти, осим резидената – физичких лица, и нерезиденти могу да преносе, односно плате или наплате потраживања и дуговања резидената која су настала по основу кредитног посла са иностранством. Дакле, таква трансакција не може да се спроведе, а исто тако није исправно ни да издате фактуру нерезиденту за промет који није извршен њему. Једино решење које видимо је да нерезидент уплати позајмицу свом огранку.

ПС

ИНГ-ПРО

Улазак (евидентирање) у систем ПДВ-а

Улазак у систем ПДВ-а, односно евидентирање обвезника ПДВ-а уређено је Законом о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/04, 86/04 – исправка, 61/05... и 153/20 – даље: Закон о ПДВ-у) и Правилником о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 37/21, 64/21, 127/21, 49/22 и 59/22 – даље: Правилник о ПДВ-у). Кроз више чланова Закона о ПДВ-у регулисан је улазак у систем ПДВ-а, а дефинисани су и услови под којима је могуће евидентирање обвезника у том систему као добровољно или обавезно. Такође, битно је напоменути да обвезник може да уђе у систем ПДВ-а одмах по свом оснивању, али и накнадно.

1 Промет који се урачунава у укупан промет за улазак у систем ПДВ-а

У систем ПДВ-а обавезно се евидентирају сви они привредни субјекти који су у претходних дванаест месеци остварили укупан промет већи од 8.000.000 динара. Сви они субјекти који су остварили промет мањи од 8.000.000 динара нису обавезни да се пријаве у систем ПДВ-а, али то могу да учине добровољно, ако желе, односно уколико имају интерес. Истичемо да се укупним прометом сматра промет добара и услуга из члана 28. став 1. т. 1) и 2) Закона о ПДВ-у, осим промета опреме и објеката за вршење делатности и улагања у објекте за вршење делатности за која наплаћује накнаду (даље: укупан промет). **Значи, укупним прометом за сврху евидентирања у систем ПДВ-а сматра се промет добара и услуга за који постоји обавеза обрачунавања ПДВ-а, као и промет добара и услуга за који је прописано пореско ослобођење са правом на одбитак претходног пореза у складу са чланом 24. Закона о ПДВ-у, осим промета опреме и објеката за вршење делатности и улагања у објекте за вршење делатности за које се наплаћује накнада.**

Промет за који је прописано пореско ослобођење без права на одбитак претходног пореза не урачунава се у укупан промет за одређивање обавезе евидентирања и могућности брисања из евиденције обвезника ПДВ-а.

У Мишљењу Министарства финансија бр. 011-00-92/2022-04 од 31. јануара 2022 године, које се односи на износ укупног промета за обавезно евидентирање у систем ПДВ-а, констатовано је следеће: „На промет услуга из области спорта за које није прописано пореско ослобођење у складу са чланом 25. став 2. тачка 19) ЗПДВ, ПДВ се обрачунава и плаћа у складу са ЗПДВ. Ако новчана средства названа чланарином представљају накнаду за промет тих услуга, обвезник ПДВ – пружалац услуга дужан је да за њихов промет обрачуна ПДВ и да обрачунати ПДВ плати у складу са ЗПДВ, а има право на одбитак претходног пореза уз испуњење прописаних услова. На промет услуга из области спорта које пружају лица која нису обвезници ПДВ, ПДВ се не обрачунава и не плаћа.

Напомињемо, у износ укупног промета за обавезно евидентирање у систем ПДВ (8.000.000 динара у претходних 12 месеци) у складу са чланом 38. став 1. ЗПДВ, **не урачунава се промет за који је прописано пореско ослобођење без права на одбитак претходног пореза** (нпр. за услуге из области спорта из члана 25. став 2. тачка 19) ЗПДВ). Међутим, промет за који је прописана обавеза обрачунавања ПДВ и промет за који је прописано пореско ослобођење са правом на одбитак претходног пореза урачунавају се у укупан промет за обавезно евидентирање у систем ПДВ.”

У износ укупног промета за сврху евидентирања за обавезу плаћања ПДВ-а у складу са чланом 38. став 1. Закона о ПДВ-у не урачунава се износ накнаде за пружене услуге за које се, у складу са чланом 12. Закона о ПДВ-у, сматра да су извршене у иностранству. С тим у вези, привредно друштво које у претходних дванаест месеци оствари накнаду у износу већем од 8.000.000 динара за пружене услуге чије је место промета у иностранству нема обавезу (већ могућност) да поднесе евиденциону пријаву надлежном пореском органу.

Такође, на основу промета опреме и објеката за вршење делатности и улагања у објекте за вршење делатности за коју наплаћује накнаду обвезник нема обавезу да уђе у систем ПДВ-а.

пријаву надлежном пореском органу, што значи да се у пословном односу са купцем није легитимисао као обвезник ПДВ-а, а врши промет за који је порески дужник прималац добара односно услуга, па порески орган у поступку контроле утврди да је обвезник имао обавезу подношења евиденционе пријаве, за промет који је тај обвезник извршио од дана који следи након дана када је остварио укупан промет у износу већем од 8.000.000 динара **порески дужник је обвезник – продавац тих добара и услуга.**

С тим у вези, у Мишљењу Министарства финансија бр. 07-00-00324/2018-04 од 17. јануар 2019. године, које се односи на питање пореског дужника за промет добара која се сматрају секундарним сировинама у случају када предузетник у претходних дванаест месеци оствари укупан промет у износу већем од 8.000.000 динара по основу продаје секундарних сировина, али, супротно Закону, не поднесе евиденциону пријаву надлежном пореском органу, па порески орган у поступку контроле утврди да је предузетник имао обавезу подношења евиденционе пријаве, наведено је следеће: „За промет добара која се сматрају секундарним сировинама у складу са одредбом члана 10. став 2. тачка 1) Закона и Правилником, а који обвезник ПДВ изврши другом обвезнику ПДВ, обавезу обрачунавања ПДВ има обвезник ПДВ – прималац тих добара као порески дужник.

Међутим, у случају када предузетник у претходних 12 месеци оствари укупан промет у износу већем од 8.000.000 динара по основу продаје секундарних сировина, али, супротно Закону, не поднесе евиденциону пријаву надлежном пореском органу,

што значи да се у пословном односу са купцем није легитимисао као обвезник ПДВ, па порески орган у поступку контроле утврди да је предузетник имао обавезу подношења евиденционе пријаве, за промет секундарних сировина који је предузетник извршио од дана који следи дану у којем је остварио укупан промет у износу већем од 8.000.000 динара, порески дужник је предузетник – продавац секундарних сировина.”

8 Предности и недостаци уласка у систем ПДВ-а

Чињеница је да велики број субјеката који сами нису обвезници ПДВ-а у појединим ситуацијама морају да га плаћају, при чему немају бенефите, попут повраћаја плаћеног пореза и права на одбитне ставке, као што то имају она лица која су у систему ПДВ-а. Наиме, што се тиче делатности којој највише одговара да се од самог почетка определи за улазак у систем ПДВ-а, издвајамо претежно компаније из области грађевинарства, као и промета секундарних сировина. Такође, субјектима који имају висока иницијална улагања у производни процес, на пример на самом почетку пословања, саветује се да буду у систему ПДВ-а како би коришћењем улазног ПДВ-а из инвестиција смањили трошкове.

Иако се као мане уласка у систем ПДВ-а истичу јасно дефинисани рокови и прописане казне за непоступање према задатим роковима, чињеница је да тај систем, између осталог, значи и много педантније и ажурније вођење пословања, као и редовнију контролу документације и резултата, што свакако иде у прилог привредним субјектима.

ПС

Дипл. екон. Тања Ђелкапић, саветник у Министарству финансија

Споредни промет добара и услуга из угла опорезивања ПДВ-ом

Предмет опорезивања ПДВ-ом су испорука добара и пружање услуга које порески обвезник изврши у Републици Србији уз накнаду, у оквиру обављања делатности, као и увоз добара у Републику Србију. Промет добара је пренос права располагања на телесним стварима (даље: добра) лицу које тим добрима може да располаже као власник, док

су промет услуга сви послови и радње у оквиру обављања делатности који не спадају у промет добара.

Споредан промет се појављује у оним ситуацијама у којима долази до две или више засебних испорука добара, односно пружања услуга, од којих је једна доминантна (главна), а друга је споредна, које у предметној трансакцији, са аспекта Закона

трошкови које обвезник зарачунава примаоцу добара и услуга. Споредни трошкови немају карактер промета (ни главног ни споредног) са становишта прописа којима се уређује опорезивање потрошње порезом на додату вредност.

Потребно је указати на то да кључна разлика између споредног промета и споредних трошкова јесте у томе што споредни промет пружа субјект који врши главни промет, док су споредни трошкови везани за промет који врши неко треће лице. Примера ради, уз закуп непокретности електрична енергија је споредни трошак јер промет електричне енергије закупцу врши предузеће које врши промет електричне енергије. Међутим, давање футроле уз наочаре (пример са почетка текста) представља споредан промет јер га врши онај субјект који је и продао наочаре.

8 Исказивање података у обрасцу ПОПДВ

Обвезник ПДВ-а дужан је да, сагласно члану 46. став 1. Закона о ПДВ-у, ради правилног обрачунавања и плаћања ПДВ-а, води евиденцију на начин који омогућава контролу обрачунавања и плаћања ПДВ-а у сваком пореском периоду. Обвезник ПДВ-а дужан је да у евиденцији обезбеди податке о трансакцијама, активностима, односно другим пословним променама, а нарочито податке који се односе на промет добара и услуга који је обвезник ПДВ-а извршио, односно који му је извршен, затим о рачунима или другим документима који служе као рачуни у складу са Законом о ПДВ-у, односно документима којима се потврђује пословна промена (нпр. уговор о осигурању, уговор о закупу закључен са физичким лицем, уговор о ауторском делу, уговор о делу итд.), као и друге податке од значаја за правилно обрачунавање ПДВ-а. На основу података из евиденције обвезник ПДВ-а за сваки порески период сачињава преглед обрачуна ПДВ-а, на основу којег се исказују подаци у пореској пријави. Преглед обрачуна ПДВ-а обвезник ПДВ-а подноси уз пореску пријаву, односно измењену пореску пријаву надлежном пореском органу на обрасцу ПОПДВ – *Прејлед обрачуна ПДВ за порески период*. Напомињемо да је, уз пореску пријаву, обвезник дужан да поднесе и преглед обрачуна ПДВ-а. Ако обвезник уз пореску пријаву не поднесе и поменути преглед, сматра се да пореска пријава није поднета.

Податак о споредном промету добара односно услуга не исказује се посебно. На пример, у пољу 2.2 обрасца ПОПДВ исказују се подаци о износу накнаде за промет из члана 25. став 2. тачка 2) Закона о ПДВ-у, тј. за промет земљишта (пољопривредног, шумског, грађевинског, изграђеног или неизграђеног земљишта). Реч је о промету земљишта који се врши као посебан промет, односно који се врши као промет уз који се врши споредан промет добара и услуга. У том пољу не исказује се податак о промету земљишта који се, у складу са Законом о ПДВ-у, сматра споредним прометом уз промет објекта.

У истом пољу исказују се и услуге давања у закуп земљишта (пољопривредног, шумског, грађевинског, изграђеног или неизграђеног земљишта). У том пољу не исказују се подаци о изнајмљивању земљишта које се сматра споредним прометом уз промет услуге изнајмљивања објекта.

У пољу 2.3 обрасца ПОПДВ исказују се подаци о износу накнаде за промет објекта, економски делјивих целина у оквиру објекта и власничких удела на тим добрима из члана 25. став 2. тачка 3) Закона о ПДВ-у, тј. за промет наведених добара који је ослобођен ПДВ-а без права на одбитак претходног пореза. Вредност земљишта које се сматра споредним прометом уз промет објекта урачунава се у вредност објекта, што значи да се подаци о износу накнаде за земљиште у том случају не исказују одвојено од износа накнаде за објекат.

ПС

Корпоративне картице

Корпоративне картице или, како се у Правилнику о порезу на додату вредност и Правилнику о врстама фискалних рачуна називају типови трансакција, начини плаћања, позивање на број другог документа и појединости осталих елемената фискалног рачуна – корпорацијске картице, служе не као средство плаћања, већ за евидентирање промета и идентификацију купаца. У овом тексту користићемо израз „корпоративне картице“, осим када цитирамо одредбе наведених правилника, јер је тај израз устаљен у пракси.

Како оквирно изгледа процес издавања и куповине корпоративним картицама?

Привредни субјект, издавалац корпоративних картица, усваја опште услове коришћења и продаје својих производа или услуга путем корпоративних картица, а затим са својим купцем закључује уговор о продаји, чији су саставни део општи услови, а који детаљно уређује број и врсту картица које се купцу издају, цену робе/услуга (обично цена која важи на дан испоруке/преузимања), начин и рокове плаћања, назначење где картице могу да се користе, за куповину које робе/услуга, обавезу доставе средства обезбеђења плаћања, рок на који се уговор закључује и остале услове.

Након закључења уговора приступа се изради картица, које се предају купцу уз потписивање записника о примопредаји, у који се обавезно уносе бројеви издатих картица. Купац уз сваку картицу добија и заштићени персонализовани лични идентификациони број (даље: ПИН). Купац потом картице додељује физичким лицима која ће директно вршити куповину. Та лица доласком у продајни објект у ком картице могу да се користе обављају куповину, која се евидентира (приликом „плаћања“) картицом, при чему се та лица идентификују уносом ПИН-а. Уношење ПИН-а је обавезан елемент за коришћење и заштиту картице, чиме се потврђује да је трансакција обављена. Продавац издаје фискални рачун прописане садржине, а у пољу за рекламу или у нефискалном слипу може да искаже и додатне податке, попут регистарске ознаке возила, километраже и сл. На крају уговореног периода фактурисања издаје се фактура за све промете (збирно) остварене у уговореном периоду купцу, а издати фискални рачуни се сторнирају.

Иако корпоративне картице могу да се користе у скоро свим делатностима, њихова примена је најзаступљенија у трговини нафтним дериватима, па ће у наставку текста примери углавном бити из те области.

1 Врсте корпоративних картица

Корпоративне картице према начину плаћања могу да буду:

1. кредитне – одложено плаћање и
2. дебитне – авансно плаћање.

Такође, корпоративне картице могу да се поделе на:

1. картице издате на правно лице – које гласе на купца,
2. картице издате на физичко лице – које гласе на име и презиме сваког од физичких лица која је купац именовао као кориснике картица,
3. картице издате на регистрациони број возила – специфично за продају нафтних деривата.

Када су у питању кредитне корпоративне картице, плаћање је одложено, а уговором се прецизно дефинишу периоди фактурисања и рок плаћања. На пример, може да се одреди да ће фактурисање бити спровођено на месечном нивоу (што значи да обухвата промет од 1. до последњег дана у месецу) или два пута месечно (за промет од 1. до 15. у месецу и од 16. до последњег дана у месецу). Продавац не мора да уговори са свим својим купцима исти период фактурисања, као ни рок плаћања, већ наведено зависи од воље уговорних страна, „кредитног рејтинга“ купца код продавца (да ли је раније било проблема при измиривању обавеза у року), при чему је свакако потребно водити рачуна о томе да се не врши дискриминација купаца, о чему ће бити речи у наставку текста.

Такође, могуће је да се на картицама успостави кредитни лимит (дневни и/или месечни) у смислу износа максималног задужења купаца по основу преузете робе/услуга, који зависи од пословне политике продавца, кредитне способности и добитета купца и достављеног средства обезбеђења плаћања, али и од евентуалних потреба купца. У случају прекорачења кредитног лимита, све карти-

закључује са продавцем, с друге стране, не постоје специфична правила. Примарни циљ уговора о заједничкој куповини јесте попуст на обједињене количине. Повећање количине доводи до смањења трошкова за продавца и он може да „пренети” то смањење на купца у виду попушта, што је оправдано економским разлозима, а не да би се купци спречили да се снабдевају од конкурентног продавца (*ECJ Case 85/76 Hoffmann-La Roche v Commission*). С обзиром на то да у случају групне куповине постоји могућност да нека лица на страни купца, према количинама које њима припадају, не би имала право на попуст да самостално иступају као купци, потребно је проценити да ли сва лица на страни купца могу да се сматрају једним субјектом. Док је то неспорно у случају када се на страни купца појављују повезана лица у смислу Закона о привредним друштвима (нпр. лица повезана по власничкој структури), ако су у питању лица која су потпуно независна, поставља се питање да ли би таква пракса била дозвољена са становишта заштите конкуренције. Могући ризици за продавца у датом случају су:

- купцима се пружа попуст на који не би имали право да се нису удружили, али је групна куповина често једини начин за мале и средње компаније да се такмиче са великим јер на тај начин смањују своје трошкове и постају конкурентнији на тржишту и добијају исте погодности као њихови „већи” конкуренти, тако да се на тај начин заправо не угрожава, већ подстиче конкуренција;
- ограничавање тржишта – купци ван групе плаћају више цене, па им се на неки начин ограничава

приступ тржишту, али се наведени ризик искључује ако продавац тај попуст под истим условима омогући свим другим купцима и групама купаца;

- договор продавца и купца о подели добити, тзв. *rent sharing agreement* – када група купаца има значајну тржишну моћ, група и продавац се договарају о подизању цена, што има негативне ефекте на конкуренцију, а они тада деле резултујући екстрапрофит, али уколико продавац не подиже цене (осим из економски оправданих разлога), тај ризик не постоји.

Што се тиче самог попушта, он треба да буде:

- транспарентан – јавно објављен као део ценовне политике продавца;
- заснован на објективним чињеницама – економски оправдан, што значи да је попуст заснован на објективним разликама у трошковима – већа количина, трошкови производње су мањи – производња још једног производа мање кошта него што износи приход од продаје, тако да са сваким повећањем обима производње расте профит; и
- недискриминаторан, тј. не смеју се давати посебне погодности само одређеним групама купаца. Ако би се попуст давао само одређеним купцима, а та погодност није економски оправдана посебним околностима у конкретном случају, Комисија за заштиту конкуренције могла би да га окарактерисе као злоупотребу доминантног положаја – примењивање неједнаких услова пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту, чиме се поједини учесници на тржишту доводе у неповољнији положај у односу на конкуренте (чл. 16. ст. 2. т. 3) ЗЗК).

ПС

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК” представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Наменен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.400 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За њиховилажу и групе информације њиховице нам на: office@ingpro.rs или нас њиховице на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Поступак извоза: коначан извоз

Поступак извоза прописан је:

- а)** одредбом члана 232. Царинског Закона („Сл. гласник РС” бр. 95/2018, 91/2019 – други пропис, 144/2020 и 118/2021),
- б)** одредбама Уредбе о царинским поступцима и царинским формалностима („Сл. гласник РС” бр. 39/2019, 8/2020 и 132/2021) и
- в)** одредбама чланова Правилника о облику, садржини, начину подношења и попуњавања декларације и других образаца у царинском поступку („Сл. гласник РС” бр. 49/2021).

Пошто је правни основ штуро написан, чак и неразумљив, потребно је практично појаснити шта је заправо извоз робе. Извоз робе је свако изношење **домаће робе** преко царинског подручја Републике Србије, која је исправно декларисана и пријављена царинским органима. У поступку извоза примењују се извозне формалности, укључујући примену трговинских мера, а обрачунава се и извозна царина, ако је прописана.

Статус домаће робе је питање које се често поставља, тј. шта је домаћа роба, а одговор би био да је домаћа роба:

- 1)** роба која је у потпуности добијена од сировина и репроматеријала на царинском подручју Републике Србије, при чему не укључује робу увезену из земаља или са територија ван царинског подручја Републике Србије;
- 2)** роба унета у царинско подручје Републике Србије из земаља или са територија ван тог подручја, која је стављена у слободан промет (**увно-оцарињена роба**), с тим што стављањем робе у слободан промет и наплатом свих прописаних увозних дажбина страна роба стиче статус домаће;
- 3)** роба добијена или произведена на царинском подручју Републике Србије само од робе из тачке 2) или од роба из тачака 1) и 2), што значи да су сировине и репроматеријали увозно оцарињени, а финални производ добијен у потпуности од сировина из увоза или помешан од сировина/репроматеријала који су добијени на царинском подручју Републике Србије и сировина/репрома-теријала из увоза.

Роба која је стављена у слободан промет губи статус домаће робе у неколико случајева:

- 1)** ако је декларација за стављање робе у слободан промет (ЈЦИ) поништена пошто је роба пуштена декларанту;
- 2)** ако је износ увозних дажбина који се за робу плаћа враћен или ако је дуг отпуштен;
- 3)** у поступку активног оплемењивања уз примену система повраћаја;
- 4)** уколико роба има недостатке или не одговара условима из уговора;
- 5)** уколико је роба стављена у неки други одговарајући царински дозвољен поступак или употребу.

Дакле, **домаћа роба** је готов производ произведен у Србији, без обзира на то да ли је део сировине за производњу увезен, па спојен са домаћим сировинама. При томе кључни фактор извоза није у ствари статус **домаће робе**, него **преференцијално порекло робе**.

Порекло робе је главно питање сваког извозника на подручју Републике Србије, тј. како доказати да је роба **српског преференцијалног порекла**. Ако се пође од тога да је наш читалац произвео робу, пронашао купца у иностранству, договорио све услове око купопродаје, рокова, термина, превоза, плаћања, онда се поставља питање да ли роба има статус српског преференцијалног порекла. Република Србија има потписане међународне споразуме о слободној трговини, што осигурава да произвођачи у Србији имају повлашћен статус на тржишту. Ако се докаже да је порекло робе из Србије, тј. да има српско преференцијално порекло, самим тим купац у иностранству на основу одговарајућег документа или изјаве остварује преференцију и не плаћа увозну царинску дажбину.

Повлашћени статус на тржишту значи да, уколико је роба у извозу српског преференцијалног порекла, купац из земаља са којима Република Србија има потписан споразум о слободној трговини не плаћа или плаћа знатно нижу царинску стопу. Самим тим његова роба је конкурентнија на тржишту од робе за коју се наплаћује пуна царинска стопа.

тиње које су у потпуности добијене на територији Републике Србије. У случају животиња, дакле, не постоје две опције за утврђивање српског преференцијалног порекла, не сагледавају се постојити нити улазни материјали. Живе животиње 100% морају да буду узгајане и добијене на територији Републике Србије како би се за исте добио статус српског преференцијалног порекла.

Јасно је извозницима да су најлакши степен обраде и прераде машинска производња и промена тарифног броја, али то није услов за све производе, који се разликује у много чему од тарифног броја до врсте производа. И тако сваки производ који може да се замисли има своју „дефиницију” у листи обраде и прераде, као и који степен обраде и прераде треба да испуни да би финални производ добио статус српског преференцијалног порекла.

3 Потребна документација за спровођење извоза

Сваки извоз робе мора да прати одговарајућа документација која се уз робу прилаже царинским органима. Робу прати следећа документација:

1) Фактура / проформа фактура (оригинал, обично у шест примерака), која мора да садржи неколико главних елемената, као што су:

- продавац робе, тачна адреса, ПИБ број,
- купац робе, тачна адреса и место испоруке,
- опис робе, број комада, јединична вредност, укупна цена, валута,
- опис броја кутија, бруто и нето килажа (често се тражи и димензија кутија ако је у питању авио-транспорт),
- изјава о пореском ослобађању у извозу (ослобођено плаћања ПДВ-а по члану 24. став 1. тачка 2. Закона о ПДВ-у),
- изјава на фактури о преференцијалном пореклу робе, уколико га има (зависно од вредности робе - до 6.000,00 евра) и
- паритет испоруке.

2) Отпремница / пакинг листа – документ који обично прати фактуру ако је, рецимо, пуно ставки на фактури или се једна ставка са фактуре састоји од више компоненти или делова. Није неопходна приликом извозног царинења робе.

3) Товарни лист (попуњава извозник/транспортер/шпедитер) – обавезан документ при извозном царинењу, тзв. лична карта робе. Зависно од врсте транспорта може да буде друмски, авио, бродски, железнички итд.

4) Документ за доказивање преференцијалног порекла робе (ЕУР-1 за земље Европске Уније, ЦЕФТА, ЕФТА за Републику Турску; **Форма СТ-2** за Руску Федерацију, Републику Белорусију, Републику Казахстан, Републику Јерменију и Киргиску Републику) – документ за доказивање преференцијалног порекла робе, који мора да прати одговарајући сет документације којом се наведено порекло потврђује зависно од споразума и земље/територије у коју се роба извози.

5) Норматив (уз документ за доказивање преференцијалног порекла робе) – за доказивање процеса производње у ком се јасно наводи које су све сировине/репроматеријали/полупроизводи ушли у производњу готовог производа. Норматив се изражава вредносно у једној колони и/или процентуално у другој колони, на цени франко фабрика једног готовог производа. Јасно треба навести које сировине/репроматеријали/полупроизводи су са пореклом (нпр. Европска Унија, ЦЕФТА, ЕФТА, Турска и сл.), који су српског преференцијалног порекла и да ли има ставки без порекла. Сваку ставку из норматива која има порекло робе треба да прати одговарајућа документација која то и доказује. Докази су следећи:

а. за робу која је дошла из увоза (Европска Унија, ЦЕФТА, ЕФТА, Турска и сл.) одговарајући ЈЦИ за наведену робу коју прати доказ о пореклу (ЕУР-1, изјава овлашћеног извозника на фактури или само изјава на фактури);

б. за робу која је купљена на домаћем тржишту одговарајући рачун за наведену робу који прати копија дугорочне изјаве добављача за робу са пореклом (оригинал се чува у предузећу извозника) или оригинал краткорочна изјава добављача за робу са пореклом, а уколико царински орган тражи, морају да се доставе и докази на увид који потврђују ту изјаву.

6) Разне дозволе и сертификати за извоз робе – за специфичне врсте робе као што су, на пример, биљке, печурке, семе (фитосертификат), млечни производи, животиње, производи са садржајем животињског порекла (ветеринарски сертификат), рендген апарати (дозвола Агенције за лекове и медицинска средства и дозвола Директората за радијациону и нуклеарну сигурност), со за људску исхрану (санитарни сертификат).

Напомињемо да је могуће урадити извозно царинење у локалној/унутрашњој царинској испостави без дозволе (царинска тарифа не тражи дозволу за извоз робе у унутрашњој царинској испостави), али роба не може да пређе границу без одговарајуће дозволе или сертификата.

Фискализација једнонаменских вредносних ваучера и промета добара и услуга који се врши у замену за те ваучере – перспектива на крају јуна 2022. године

„Кад човек очајава, увек треба да се нада, а кад се нада, треба да сумња.“

Гистав Флобер

Поштоване колегинице, уважене колеге!

Иако је моја интенција, као аутора стручних текстова, увек таква да се максимално трудим да текстови буду инструктивни, а не критички усмерени, текст који је пред вама пре је јадиковка, а свакако критички осврт и ограничено инструктиван.

Примена Закона о фискализацији у пуном јеку тече од 1. 5. 2022. године, а с обзиром на бројне недоумице и неусклађеност тог закона са одредбама прописа који регулишу опорезивање ПДВ-ом, коментар о фискализацији једнонаменских вредносних ваучера, нажалост, не може да садржи јасне инструкције за поступање, него указује на неусклађености и изражава наду да ће исте бити отклоњене кроз измену прописа. Тренутно прописана правила фискализације промета једнонаменских вредносних ваучера, а затим и фискализација промета добара/услуга који се врши у замену за једнонаменски вредносни ваучер (без доплате или уз доплату) нису спорна и, на крају, усклађена су и са прописима о ПДВ-у једино у случају када је издавалац једнонаменског вредносног ваучера исто лице као и лице које ће да изврши промет добара/услуга у замену за тај ваучер, док је купац ваучера (и добара/услуга које се испоручују у замену за ваучер) лице које није обвезник ПДВ-а. Уколико је купац ваучера обвезник ПДВ-а, чак и ако је издавалац ваучера исто лице које врши промет добара/услуга у замену за тај ваучер, прописани поступак фискализације није усклађен са прописима о ПДВ-у.

Када лице које је издало једнонаменски вредносни ваучер и лице које врши промет добара/услуга у замену за тај ваучер НИСУ исто лице, тренутно прописани поступак фискализације потпуно је непримењив.

Техничким упутством за административни и технички преглед функционалности ЕСИР или ЛПФР (даље: Техничко упутство) прописан је начин издавања фискалног рачуна приликом промета једнонаменског вредносног ваучера, као и фискалних рачуна за промет добара који се реализује коришћењем ваучера.

Приликом продаје једнонаменског ваучера издаје се фискални рачун *Промет Продаја* на ком се ваучер уноси као посебан артикал и додељује му се следећа пореска стопа:

Поље НАЗИВ АРТИКЛА	Поље КОЛИЧИНА (уноси се увек 1)	Поље ЦЕНА/УКУПНО
20: Једнонаменски ваучер (Ђ)	1	Бруто износ промета по ПДВ стопи од 20% – по општој стопи
21: Једнонаменски ваучер (Е)	1	Бруто износ промета по ПДВ стопи од 10% – по посебној стопи
22: Једнонаменски ваучер (Г)	1	Износ промета ослобођен ПДВ-а – 0%
23: Једнонаменски ваучер (А)	1	Износ промета за обвезнике који нису у систему ПДВ-а – 0%

На једном рачуну може да буде једнонаменски ваучер по једној стопи. Тај део фискализације једнонаменских вредносних ваучера није споран.

Приликом спровођења промета добара односно услуга, односно реализације једнонаменског вредносног ваучера даље поступање обвезника фискализације који врши промет добара или услуга зависи од тога да ли се једнонаменски ваучер реализује у целости (дакле, нема доплате за купљена добра или примљене услуге) или је вредност промета добара или услуга виша од вредности ваучера, што значи да купац врши доплату.

шљењу, на кратки и средњи рок, најбоље решење је у круг лица код којих ваучери могу да се реализују укључити оног обвезника који обавља промет добара и по општој и по посебној стопи. У том случају, уместо једнонаменских, издавали би се вишенаменски ваучери. Исто би се односило и на обвезнике фискализације који издају ваучере који се односе на њихов продајни асортиман, а продају их другим обвезницима ПДВ-а. Уколико у свом продајном асортиману имају добра која се опорезују и по општој и по посебној стопи, а ваучер се односи на целокупан продајни асортиман, прекинули бисмо муке око фискализације и радило би се о вишенаменским ваучерима.

Искрено се надам да ће одмах након објављивања овог текста сва претходно изнесена проблематика бити разрешена од стране надлежних списотвораца, па ћу са задовољством написати прави инструктивни текст о фискализацији промета једнонаменских вредносних ваучера и промета добара односно услуга који се врши у замену за те ваучере.

20. 6. 2022. године

ПС

Редакција

Повећање и смањење основице у условима фискализације: режијски трошкови за закуп и накнадни попусти у малопродаји одобрени професионалним купцима

У неким делатностима, као што је на пример издавање непокретности у закуп, уобичајено је да закуподавац, након што је извршио промет услуге закупа, накнадно закупцу зарачунава и додатне трошкове (нпр. режијске трошкове). У условима фискализације, када се на страни закупца налази физичко лице, неупитно је да закуподавац – правно лице или предузетник издаје фискални рачун за пружену услугу закупа. При томе ваља истаћи да се датумом извршеног промета сматра последњи дан у месецу и тачно на тај дан мора да се изда фискални рачун – независно од тога да ли је то радни или нерадни дан закуподавца.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 011-00-00306/2022-04 од 23. 5. 2022. године:

„Када је у питању издавање фискалног рачуна у случају када је промет остварен дана који се сматра нерадним даном или дана када запослени закуподавца користе колективни годишњи одмор, односно дана када раде од куће, обавеза евидентирања промета настаје у тренутку промета на мало.

Примера ради, ако је закупнина одређена на нивоу календарског месеца, промет услуге сматра се извршеним последњег дана месеца, независно од тога што се плаћање закупнине врши до петог у месецу за претходни месец. У случају када се плаћање

закупнине врши безготовински, у фискалном рачуну као начин плаћања наводи се опција 'пренос на рачун'.

У случају када се купац обавезао да плаћа закуподавцу закупнину у фиксном износу и тзв. споредне трошкове који се односе на закупљену непокретност (нпр. трошкови за електричну енергију, топлотну енергију, телефон, комуналне услуге и др.), који се, по својој суштини, сматрају делом закупнине, потраживање тих трошкова одвојено од фиксног дела закупнине (тзв. префактурисање трошкова) **евидентира се преко електронског фискалног уређаја на дан када обвезник фискализације – закуподавац наведене трошкове потражује од закупца.**

Уколико се врши накнадно повећање основице за претходно извршен промет, у систему фискализације измена основице подразумева евидентирање новог промета.

Наведено значи да ће закуподавац издати фискални рачун *Промет Продаја* за тај „артикул”, нпр. „закупнина – додатни трошкови” за износ који је потребно додатно наплатити од закупца. Тај фискални рачун издаје се на дан када закуподавац потражује наведене трошкове од закупца.

Што се тиче одобравања накнадних попушта професионалним купцима којима је промет извршен из малопродаје, на пример ако је уговором предвиђено да се на крају месеца даје рабат од 10% купцу за извршен одређени промет у месецу, трговац на мало издаје фискални рачун *Промет Рефундација* за износ одобрења са референцом на фискални рачун *Промет Продаја* за који се умањује надокнада.

Ако се, поред фискалног рачуна *Промет Рефундација*, издаје додатни документ одобрења (веза фискални рачун *Промет Продаја*), сматрамо да то књижно одобрење такође треба да буде без елемената из члана 42. став 4. т. 6)–10) Закона о ПДВ-у, као што је то прописано за додатни рачун који се издаје уз фискални рачун за промет.

Подсећамо на то да је чланом 182. Правилника о ПДВ-у прописано да, када се после извршеног промета добара и услуга промени накнада за тај промет, обвезник ПДВ-а издаје документ о повећању или смањењу накнаде, односно документ о повећању или смањењу основице који нарочито садржи податке о:

- 1) називу, адреси и ПИБ-у издаваоца документа;
- 2) месту и датуму издавања и редном броју документа;
- 3) називу, адреси и ПИБ-у примаоца документа;
- 4) износу за који је смањена односно повећана основица за обрачунавање ПДВ-а, пореској стопи и износу за који је смањен односно повећан износ обрачунаог ПДВ-а – у случају опорезивог промета за који је обвезник ПДВ-а – издавалац документа порески дужник у складу са Законом;
- 5) износу за који је смањена односно повећана накнада без ПДВ-а – у случају опорезивог промета за који обвезник ПДВ-а – издавалац документа није порески дужник у складу са Законом;
- 6) износу за који је смањена односно повећана накнада за промет добара и услуга – у случају промета који је ослобођен ПДВ-а и промета који не подлеже опорезивању, а за њега се издаје рачун у складу са тим правилником;
- 7) напомену да се за промет добара и услуга примењује систем наплате у складу са Законом – у случају када се за тај промет примењује систем наплате;
- 8) броју и датуму издавања рачуна за извршени промет добара и услуга, односно датуму почетка и датуму завршетка временског периода у ком су издати рачуни за извршен промет добара и услуга – у случају када се измена врши за све рачуне издате у том периоду.

У конкретном случају, када се додатни документ одобрења издаја уз фискални рачун *Промет Рефундација*, а полазећи од аналогije која је прописана за додатни рачун уз рачун промета (из члана 189. ставови 6. и 7. Правилника о ПДВ-у), он треба да садржи податке о:

- називу, адреси и ПИБ-у издаваоца документа;
- месту и датуму издавања и редном броју документа;
- називу, адреси и ПИБ-у примаоца документа;
- укупном износу за који је смањена основица (без исказивања износа за који је смањена основица, пореској стопи и износу за који је смањен износ обрачунаог ПДВ-а)
- броју фискалног рачуна (или више њих) на који (које) се смањење односи.

У датом случају, по нашем мишљењу, основни документ о измени, тј. смањењу основице јесте издати фискални рачун *Промет Рефундација*.

Трговац на мало – обвезник ПДВ-а који је извршио промет добара или услуга, а порески је дужник за тај промет у складу са Законом, може да смањи износ обрачунаог ПДВ-а ако поседује обавештење обвезника ПДВ-а којем је извршио промет добара или услуга да је извршио исправку одбитка претходног пореза, односно да обрачунати ПДВ није користио као претходни порез у складу са одредбама члана 53. став 1. Правилника о ПДВ-у.

С обзиром на то да се измена основице, по правилу, односи на већи број фискалних рачуна издатих у претходном периоду, потребно је разрешити и недоумицу на који фискални рачун *Промет Продаја* да се трговац референцира када издаје фискални рачун *Промет Рефундација* на име накнадно одобреног рабата у малопродаји. Могуће је издати онолико фискалних рачуна за рефундацију колико је издатих фискалних рачуна за продају или рефундирати неколико последњих фискалних рачуна за продају док се они не сведу на нижи износ. За сада свакако није прописано да се у таквим случајевима у опционо поље купца подаци уносе у формату 60:ДДММГГГГ_ДДММГГГГ и да обухвате све фискалне рачуне издате од 00.00.00 првог датума до 23.59.59 последњег унетог датума који се односи на календарски месец након издавања фискалног рачуна *Промет Рефундација*. Исто тако није могуће да се као референтни број документа унесе број последњег рачуна издатог наведеном купцу у посматраном периоду, осим ако није довољно висок износ евидентиран на њему да покрије износ накнадно датог попушта.

Примена Закона о фискализацији кроз мишљења Министарства финансија

Продаја појединачних авио-карата од стране путничких агенција физичким лицима не подлеже обавези евидентирања преко електронског фискалног уређаја

Мишљење Министарства финансија бр. 011-00-00426/2022-04 од 2. 6. 2022. године:

Одредбом члана 3. Закона о фискализацији („Службени гласник РС” бр. 153/20 и 96/21 – у даљем тексту: Закон), прописано је да је предмет фискализације промет добра и услуга на мало (у даљем тексту: промет на мало) и примљени аванс за промет на мало. Прометом на мало сматра се сваки извршен промет добара и пружање услуга физичким лицима, као и сваки промет добара и услуга у малопродајним објектима, независно од тога да ли је корисник физичко лице, правно лице или предузетник, укључујући и промет извршен путем самонаплатних уређаја – аутомата. Малопродајним објектом сматра се сваки пословни простор и пословна просторија који се примарно користе за промет добара и пружање услуга физичким лицима.

Према члану 4. ст. 1. и 2. Закона прописано је да је обвезник фискализације сваки обвезник пореза на приходе од самосталне делатности у смислу закона којим се уређује порез на доходак грађана и сваки обвезник пореза на добит правних лица у смислу закона којим се уређује порез на добит правних лица, који врши промет на мало. Обвезник фискализације је у обавези да евидентира сваки појединачно остварени промет на мало и то независно од начина плаћања (готовином, инстант трансфером одобрења, чеком, платном картицом, на други безготовински начин и сл.), укључујући и примљене авансе за будући промет на мало, преко електронског фискалног уређаја.

Ставом 3. истог члана Закона прописано је да, изузетно од става 2. овог члана, Влада може, полазећи од техничких и функционалних карактеристика електронских фискалних уређаја и специфичности одређене делатности, на заједнички предлог министарства надлежног за послове финансија и министарства надлежног за послове трговине, одредити

делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја у смислу става 2. овог члана.

Уредбом о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја („Службени гласник РС” бр. 32/21, 117/21 и 51/22 – у даљем тексту: Уредба), одређене су делатности које су ослобођене обавезе евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја.

Одредбом члана 3. став 2. тачка 3) Уредбе прописано је да се делатностима за које не постоји обавеза евидентирања промета на мало и примљених аванса за промет на мало преко електронског фискалног уређаја, сматра и делатност 51.10 (*Ваздушни превоз људи*).

Сагласно горе наведеним одредбама Закона и Уредбе, лица која у оквиру делатности 79.11 (*Делатности људских агенција*) врше продају појединачних авио-карата физичким лицима нису у обавези да тако извршен промет на мало евидентирају преко електронског фискалног уређаја, узимајући у обзир да је делатност 51.10 (*Ваздушни превоз људи*) сврстана у делатности за које не постоји обавеза евидентирања промета на мало и примљених аванса за промет на мало преко електронског фискалног уређаја.

Напомињемо да лица која обављају делатност 79.11 (*Делатности људских агенција*) нису ослобођена обавезе евидентирања промета на мало и примљених аванса за промет на мало који се врши у оквиру наведене делатности (нпр. продаја аранжмана, услуга смештаја и др.), осим, у конкретном случају, када се ради о продаји појединачних авио-карата физичким лицима.

Испорука енергије за грејање и хлађење физичким лицима у стамбеним зградама, чија се потрошња утврђује путем мерних инструмената, није предмет фискализације

Мишљење Министарства финансија бр. 011-00-00503/2022-04 од 2. 6. 2022. године:

С тим у вези, имајући у виду да делатности из групе делатности 86.90 (*Остала здравствена заштита*), у коју се између осталих сврставају и активности медицинских лабораторија за анализу крви, медицинску, односно клиничку биохемију, микробиологију, патохистологију и др. које наведеном Уредбом нису ослобођене обавезе евидентирања промета преко електронског фискалног уређаја, лице које пружа услуге у оквиру наведене делатности је у обавези да промет остварен пружањем поменутих услуга физичким лицима евидентира преко електронског фискалног уређаја и то независно од начина плаћања (готовином, инстант трансфером

одобрења, чеком, платном картицом, на други безготовински начин и сл.), укључујући и примљене авансе за будући промет наведених услуга.

Када је у питању пружање наведених услуга у оквиру делатности 86.90 (*Остала здравствена заштита*) другим правним лицима (здравственим установама) од којих добијају узорке за услужну лабораторијску дијагностику од стране других здравствених установа, лица која пружају ове услуге нису у обавези да тако остварен промет евидентирају преко електронског фискалног уређаја, с обзиром на то да се у конкретном случају не ради о промету на мало.

ПС

Електронско издање ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

ПРОПИСИ.НЕТ је електронско издање које се налази на интернет страници **www.propisi.net** и садржи преко 250.000 докумената: прописе, судску праксу, службена мишљења надлежних министарстава, моделе уговора и обрасце из свих области, као и коментаре прописа врхунских стручњака, при чему су сва наведена документа међусобно повезана.

ЗАШТО СЕ ПРЕТПЛАТИТИ БАШ НА ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима, као и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.
- Зато што се приликом претраживања појмова нуде могући резултати.

За препоруку и групе информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Обавезе субјеката приватног сектора од 1. 7. 2022. године у погледу примене Закона о електронском фактурисању

У складу са чланом 24. Закона о електронском фактурисању од 1. јула 2022. године:

- субјекат јавног сектора у обавези је да изда електронску фактуру субјекту приватног сектора;
- субјекат приватног сектора у обавези је да прими и чува електронску фактуру издату од стране субјекта јавног сектора, као и електронске фактуре издате од стране субјекта приватног сектора.

Обавеза субјекта приватног сектора	Почетак примене
Издавање електронске фактуре субјекту јавног сектора	1. мај 2022. године
Пријем и чување електронских фактура (издатих од стране субјеката јавног и приватног сектора)	1. јул 2022. године
Издавање електронске фактуре субјекту приватног сектора	1. јануар 2023. године
Евидентирање обрачуна ПДВ-а, осим трансакција у којима је једна од страна субјект јавног сектора	1. јануар 2023. године

Подсећамо на дефиницију субјекта приватног сектора из члана 2. Закона о електронском фактурисању по којој је субјект приватног сектора обвезник пореза на додату вредност, осим субјекта јавног сектора.

Дакле, привредни субјекти – правна лица и предузетници који НИСУ обвезници ПДВ-а нити су субјект јавног сектора НИСУ у обавези да почев од 1. 7. 2022. године приме и чувају електронске фактуре издате од стране обвезника ПДВ-а или субјекта јавног сектора. Осим тога, субјекти приватног сектора НИСУ у ОБАВЕЗИ да од 1. 7. 2022. године издају фактуре другим субјектима приватног сектора путем система електронских фактура, већ то могу својом вољом да чине. ОБАВЕЗА субјекту приватног сектора да изда фактуру другом субјекту јавног сектора настаје 1. 1. 2023. године.

Све одредбе Закона о електронском фактурисању које се односе на субјекат приватног сектора примењују се и на добровољног корисника система. У складу са чланом 2. Закона добровољни корисник система електронских фактура је обвезник пореза на приход од самосталне делатности у смислу закона који уређује порез на доходак грађана и обвезник пореза на добит правних лица у смислу закона који уређује порез на добит правних лица, осим субјекта јавног и приватног сектора који се, у складу са тим законом, пријавио за коришћење система електронских фактура и на којег се сходно примењују одредбе истог закона које се примењују на субјекта приватног сектора.

Значи, правна лица и предузетници који нису обвезници ПДВ-а, али су се добровољно регистровани у систему електронских фактура од тог тренутка сматрају се субјектом приватног сектора, па све наведено у наставку односи се и на њих. Неки од њих су се добровољно регистровани „на силу”, односно зато што врше промет субјектима јавног сектора морали су да изврше регистрацију у систем како би тим субјектима издали електронску фактуру, што је обавеза која је настала почев од 1. 5. 2022. године.

За разлику од субјеката приватног сектора, субјекти јавног сектора у ОБАВЕЗИ су да по основу трансакције са субјектом приватног сектора истом издају електронску фактуру путем система електронских фактура почев од 1. 7. 2022. године.

1 Регистровање субјекта приватног сектора у систем

Да би субјект приватног сектора могао да прими фактуру коју му шаље субјект јавног сектора или други субјект приватног сектора, као и да би

Ако примаоца (лице којем се издаје књижно одобрење) није обвезник ПДВ-а, документ о смањењу основице треба да буде потврђен од стране примаоца у складу с одредбама члана 21. Закона о ПДВ-у. По нашем мишљењу, чињеница да је примаоца кроз систем електронских фактура одобрио књижно одобрење може да се сматра доказом да је документ о смањењу основице потврђен од стране примаоца.

10 Електронска фактура као веродостојна рачуноводствена листина

Чланом 8. Закона прописано је да електронска фактура, у складу са законом којим се уређује поступак извршења, представља веродостојну исправу ако је од стране издаваоца електронске фактуре или информационог посредника, у његово име, послата примаоцу електронске фактуре преко система електронских фактура.

Чланом 10. ставови 1. и 2. Закона о рачуноводству прописано је да је лице које саставља рачуноводствену исправу одговорно за истинитост и потпуност података у исправу, за њену рачунску тачност и да она веродостојно приказује насталу пословну промену. Лице својим потписом, односно другом идентификационом ознаком (утврђеном општим актом којим правно лице, односно предузетник уређује организацију рачуноводства) потврђује рачунску тачност и веродостојност рачуноводствене исправе.

Одредбама Закона о електронском фактурисању није прописано да електронска фактура садржи идентификациону ознаку лица које ју је издало. Електронска фактура садржи идентификатор фактуре (ИД) који се додељује фактури након слања примаоцу преко система електронских фактура,

као и датум и време генерисања фактуре, и ти подаци су видљиви на спољној форми приказа електронске фактуре која се одштампа или преузме из система електронских фактура.

С обзиром на то да слање електронске фактуре непосредним (директним) приступом систему електронских фактура могу да користе само лица која су за то овлашћена, приступом високог или средњег нивоа поузданости (на пример, помоћу електронског сертификата), као и да подаци о лицу које је креирало и послало електронску фактуру остају забележени у систему електронских фактура, по нашем мишљењу, обвезник интерним актом може да уреди да се ти подаци сматрају идентификационом ознаком. Обвезници који приступају систему електронских фактура преко АПИ могу да предвиде да се идентификационом ознаком сматрају подаци из ЕРП ако у ЕРП остаје забележено које лице је креирало електронску фактуру. Суштина је у томе да је обвезник дужан да интерним актом уреди шта се сматра идентификационом ознаком. При томе примаоца електронске фактуре не треба да се оптерећује идентификационом ознаком лица које је издало електронску фактуру.

Министарство финансија изразило је званичан став да се електронска фактура сматра рачуноводственом исправом у Мишљењу бр. 06-00-12/2022 од 1. 3. 2022. године, у ком је констатовано следеће: „Дакле, електронска фактура представља рачуноводствену исправу пошто обухвата све податке потребне за књижење у пословним књигама, тако да се из рачуноводствене исправе недвосмислено могу сазнати основ, врста и садржај пословне промене, а услови за веродостојност електронске фактуре утврђени су чланом 8. Закона о електронском фактурисању.”

Електронски часопис ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ“, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Наменен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издавајемо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца“, „Календар правних аката“ и „Регистар прописа“.

Тренутно се у издању налази преко 1.100 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За упитицања и групе информације пишишите нам на: office@ingpro.rs или нас позивајте на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Фактурисање и фискализација промета који мали обвезници (правна лица и предузетници који нису обвезници ПДВ-а) врше субјектима јавног сектора

Закон о електронском фактурисању ступио је на снагу пре мало више од годину дана. Година дана је луксузно дуг период у ком је могло да се претпостави да ће недоумице које су се јавиле у вези са његовом применом бити разрешене и званично појашњене како би обвезници могли да дочекају почетак примене одредаба тог закона у најмању руку без чира на желуцу. Нажалост, реалност је другачија. Систем електронских фактура заживео је и у продукционој верзији, али главобоља још увек мучи правна лица и предузетнике који нису обвезници ПДВ-а, а врше промет добара или услуга субјектима јавног сектора.

Закон о фискализацији ступио је на снагу последњих дана 2020. године, дакле пре скоро годину и по дана. А опет, сведоци смо тога да је оперативна примена поменутог прописа прецизирана у априлу и мају 2022. године вишеструким изменама подзаконских аката за примену тог прописа, али и Правилника о ПДВ-у. Да не заборавимо Техничко упутство за административни и технички преглед функционалности ЕСИР-а или Л-ПФР-а, које у овом тренутку постоји у тринаестој верзији.

Иако би ефикализација и ефактуре требало да функционишу као повезани системи, очигледно је да систем не функционише како је замишљено, па се документи унети у систем за управљање фискализацијом (фискални рачуни издати са идентификацијом купца из јавног сектора) не виде у систему електронских фактура. И онда се у петак 20. маја кроз допуну Правилника о ПДВ-у родио његов нови члан 198а, којим се (трајно или привремено) решава питање евидентирања промета на мало који обавезници ПДВ-а субјектима јавног сектора у систему електронских фактура. Важно питање у вези са тим је шта учинити са малим обвезницима – правним лицима и предузетницима који нису обвезници ПДВ-а, а врше промет субјектима јавног сектора, без обзира на то да ли га врше из малопродаје (за шта издају фискалне рачуне по Закону о фискализацији) или veleпродаје. Одговор

ћемо покушати да пронађемо у одредбама Закона о електронском фактурисању и Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама (даље: Закон о РИНО). Подсећамо на то да се Законом о РИНО, између осталог, уређује и регистрација и **достављање електронских фактура и других захтева за исплату у електронском облику, у систему електронских фактура, као и евидентирање тих фактура и других захтева за исплату у електронском облику у централном регистру фактура**, издатих од стране поверилаца у комерцијалним трансакцијама између јавног сектора и **привредних субјеката**, односно између субјеката јавног сектора, **у којима су субјекти јавног сектора дужници**.

Субјект јавног сектора, како га дефинише члан 2. Закона о електронском фактурисању, означава општи ниво државе у смислу закона који уређује буџетски систем, односно јавно предузеће у смислу закона који уређује јавна предузећа, које није обухваћено општим нивоом државе. На сличан начин јавни сектор дефинише и Закон о РИНО: „Јавни сектор је део националне економије који обухвата општи ниво државе, у смислу закона којим се уређује буџетски систем, као и јавна предузећа.“ Правну несигурност, по нашем мишљењу, ствара различито поимање приватног сектора у та два закона:

■ Према Закону о електронском фактурисању „субјект приватног сектора“ је обвезник пореза на додатну вредност, осим субјекта јавног сектора.

■ С друге стране, Закон о РИНО не користи појам „субјект приватног сектора“, него шири појам „привредни субјект“, а то су „привредно друштво и предузетник основан у складу са законом којим се уређују привредна друштва, као и задруга и регистровано пољопривредно газдинство и остала правна лица основана у складу са посебним законом“.

Осим тога, у члану 2. Закона о РИНО додатно је дефинисано следеће:

вопрописана правила из члана 198а Правилника о ПДВ-у односе на обвезнике ПДВ-а. И шта ћемо сад?

Уколико је дужник (купац) субјект јавног сектора који своје обавезе измирује преко рачуна трезора, неминовно је издавање електронске фактуре путем Система електронских фактура јер је то једини начин (очигледно) да иста буде видљива и у ЦРФ-у, а самим тим и плаћена. С обзиром на то да се ради о лицима која нису обвезници ПДВ-а, издавање електронске фактуре након издавања фискалног рачуна свакако не доводи до дуплирања обавезе за ПДВ, али и тај обвезник фискализације, по нашем мишљењу, треба да изда фискални рачун рефундације промета ради исправног рачуноводственог обухватања прихода од продаје, како би се избегле ситуације да по истом промету приход буде евидентиран прво по основу извештаја о промету из фискалног уређаја, а затим поново по основу издате електронске фактуре. Наведено се сходно примењује и код предузетника паушалца, а из угла уноса у КПО књигу.

Поменуто лице региструје приступ Систему електронских фактура онако како је прописано за добровољног корисника Система електронских фактура. Другим речима, у том случају то лице добија статус добровољног корисника Система електронских фактура **и на њега се примењују одредбе Закона о електронском фактурисању које се односе на субјекат приватног сектора.**

Поред тога, према члану 5. став 7. Закона о електронском фактурисању, у случају када се субјект пријави као добровољни корисник Система електронских фактура, **у обавези је да користи тај систем у текућој и наредној календарској години.** Уколико надлежни органи не промене свој став, то би значило да привредни субјект у текућој и наредној години мора да издаје и прима електронске фактуре само због чињенице да је извршио промет комерцијалне трансакције субјекту јавног сектора. Конкретно, од 1. 7. 2022. године у обавези је да прими фактуре издате од стране субјекта јавног сектора и субјекта приватног сектора, а од 1. 1. 2023. године да издаје електронске фактуре другим субјектима приватног сектора (и добровољним корисницима Система електронских фактура).

Уколико је дужник (купац) субјект јавног сектора који своје обавезе измирује преко рачуна отворених у пословним банкама, директна примена одредаба Закона о електронском фактурисању указује на то да обвезник фискализације који није обвезник ПДВ-а (није субјект приватног сектора) није у обавези да изда електронску фактуру том субјекту јавног сектора.

С обзиром на то да и обвезник ПДВ-а издаје електронску фактуру (након што је извршио промет за који је издао фискални рачун) тек уколико прими захтев од субјекта јавног сектора, уколико субјект јавног сектора малом обвезнику не достави захтев за издавање електронске фактуре (по основу промета који му је извршен из малопродајног објекта), мали обвезник је своје обавезе према том купцу извршио (и завршио) издавањем фискалног рачуна (у којем као ИД купца уноси ознаку 12: ПИБ и ЈБКЈС купца). Уколико субјект јавног сектора достави захтев за издавање електронске фактуре и малом обвезнику који му је извршио промет из малопродаје и за то издао фискални рачун, полазећи од одредби Закона о електронском фактурисању, мали обвезник није у обавези да поступи по том захтеву јер је наведена обавеза чланом 198а Правилника о ПДВ-у прописана само за обвезника ПДВ-а (што мали обвезник свакако није).

Међутим, имајући у виду претходно дата појашњења, очигледна је интенција да сви привредни субјекти, без обзира на то да ли су обвезници ПДВ-а или нису, у трансакцијама са субјектима јавног сектора фактуре издају и достављају путем Система електронских фактура.

Недоумице ће коначно бити решене тек након што по том питању буде заузет званичан став од стране надлежног министарства или буду извршене измене у закону, што је свакако пожељније, тако да буде прецизирана примена истог, чиме се отклања правна несигурност при примени прописа.

ПС

ИНГ-ПРО

Примена Закона о електронском фактурисању кроз мишљења Министарства финансија

Појам „трансакција“ из Закона о електронском фактурисању обухвата и активности које се, у смислу Закона о ПДВ-у, не сматрају прометом добара или услуга

Мишљење Министарства финансија бр. 011-00-268/2022-41 од 22. 4. 2022. године:

Према одредби члана 2. тачка 1) Закона о електронском фактурисању („Службени гласник РС” бр. 44/21 и 129/21 – у даљем тексту: ЗЕФ), трансакција је трансакција са накнадом, односно трансакција без накнаде између субјеката јавног сектора, између субјеката приватног сектора, односно између субјекта јавног сектора и субјекта приватног сектора, која се односи на испоруку добара, односно пружање услуга, укључујући и авансно плаћање.

Електронска фактура је захтев за исплату по основу трансакција са накнадом, сваки други документ који утиче на исплату, односно висину исплате, фактура која се издаје за промет без накнаде, као и примљене авансе, који су издати, послати и примљени у структурираном формату који омогућава потпуно аутоматизовану електронску обраду података преко система електронских фактура (члан 2. тачка 5) ЗЕФ).

Обавеза субјекта јавног сектора да прими и чува електронску фактуру издату у складу са овим законом, као и обавеза издавања електронске фактуре другом субјекту јавног сектора, примењују се од 1. маја 2022. године (члан 24. став 2. ЗЕФ).

Обавеза субјекта приватног сектора да изда електронску фактуру субјекту јавног сектора, у складу са овим законом, примењују се од 1. маја 2022. године (члан 24. став 5. ЗЕФ).

У складу са наведеним одредбама ЗЕФ, почев од 1. маја 2022. године свим субјектима јавног сектора биће омогућено да издају електронске фактуре другим субјектима јавног сектора, као и да примају и чувају електронске фактуре које су им у складу са ЗЕФ издали други субјекти јавног сектора и субјекти приватног сектора. С тим у вези, у Интер-

ном техничком упутству биће благовремено дат приказ категорија за сврставање трансакција тако да ће свим наведеним лицима бити омогућено да испуне своје обавезе. Поред тога, у циљу правилног испуњавања обавеза субјеката јавног и приватног сектора указујемо на то да трансакција дефинисана ЗЕФ обухвата и активности које се у смислу ЗПДВ не сматрају прометом добара, односно услуга. Примера ради, ако обвезник ПДВ приликом набавке добара није имао право на одбитак претходног пореза, **промет без накнаде тих добара није предмет опорезивања ПДВ (ПДВ се не обрачунава и не плаћа), али по основу те трансакције постоји обавеза издавања електронске фактуре у складу са ЗЕФ.**

Напомињемо, у електронској фактури, у делу: цена, исказује се податак о износу основице за обрачунавање ПДВ (што значи да тај износ не садржи ПДВ), односно податак о накнади (ако је реч о трансакцији на коју се ПДВ не обрачунава и не плаћа).

Банка је дужна да издаје електронске фактуре за камату на кредите и промет других услуга из члана 25. Закона о ПДВ-у

Мишљење Министарства финансија бр. 401-00-10532/2021-41 од 13. 4. 2022. године:

Актом број 440-1/2021, Удружење банака Србије обратило се Министарству финансија, износећи дилему у вези са применом Закона о електронском фактурисању („Службени гласник РС” бр. 44/21 и 129/21, у даљем тексту: Закон).

Наиме, Удружење банака Србије указало је да обавезу издавања електронске фактуре у складу са чланом 3. став 1. Закона имају: субјекти приватног сектора по основу међусобних трансакција, субјект приватног сектора по основу трансакције са субјектом јавног сектора, субјект јавног сектора по основу трансакције са субјектом приватног сектора, субјекти јавног сектора по основу међусобних

доступни у систему електронских фактура („Службени гласник РС” бр. 69/21, 132/21 и 46/22), који у члану 2. став 2. прописује да се регистравање за приступ систему електронских фактура врши преко одговарајуће веб-апликације, која је саставни део система електронских фактура, а у складу са интерним техничким упутством, које се објављује на интернет страници Министарства финансија и које садржи техничка објашњења за рад у систему (у даљем тексту: интерно техничко упутство). Интерним техничким упутством (важећа верзија од 13. априла 2022. године) прецизирано је да је приликом регистрације потребно да корисник, уколико заступа корисника јавних средстава, унесе Јединствени број корисника јавних средстава и одабере тип субјекта „Корисник јавних средстава”. Поступак регистрације је техничко питање и чињеница да субјект врши регистрацију као „Корисник

јавних средстава” нема утицаја на одређивање статуса односног субјекта као јавног, или приватног, у смислу Закона.

Узимајући у обзир наведено, на начин како је то дефинисано чланом 2. став 1. тачка 2) Закона, обавезе Подносиоца захтева да изда електронску фактуру субјекту јавног сектора примењују се од 1. маја 2022. године, обавеза да прими и чува електронску фактуру издату од стране субјекта јавног сектора, као и електронске фактуре издате од стране субјекта приватног сектора примењују се од 1. јула 2022. године, обавезе издавања и чувања електронске фактуре у трансакцијама са субјектима приватног сектора примењују се од 1. јануара 2023. године, а обавеза електронског евидентирања у вези са трансакцијама из члана 4. Закона (осим трансакција у којима је једна од страна субјект јавног сектора) примењује се од 1. јануара 2023. године.

Редакција

Листа корисника система електронских фактура

Велики број недоумица у пракси је настао и у вези са питањем да ли је одређени корисник јавних средстава који се налази на списку корисника јавних средстава, који води Управа за трезор (који се сваког месеца ажурира и доступан је на адреси <https://www.trezor.gov.rs/src/services/kjs/>), субјект јавног сектора или субјект приватног сектора у смислу Закона о електронском фактурисању. Опредељење да ли се ради о субјекту јавног или приватног сектора битно је за рокове од када је законски обавезно издавање и/или примање електронских фактура и електронско евидентирање обрачунатог ПДВ-а преко СЕФ, као и за рокове за чување и архивирање електронских фактура и све пропратне документације уз њих на самом систему електронских фактура.

Те дилеме су нарочито присутне код корисника јавних средстава који су тип 7. Тип 7 су остали корисници јавних средстава, као што су јавна предузећа основана од стране Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и правна лица основана од стране тих предузећа,

правна лица над којима Република Србија, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе имају директну или индиректну контролу над више од 50% капитала или 50% гласова у управном одбору, друга правна лица у којима јавна средства чине више од 50% прихода остварених у претходној пословној години.

На сајту Министарства финансија <https://www.efaktura.gov.rs/faq/>, у делу под називом „Питања и одговори” (правни оквир за питање) на постављено питање да ли су КЈС из групе 7 – *Остали корисници* субјекти јавног сектора, Министарство финансија одговорило је следеће: „У смислу Закона о електронском фактурисању (‘Службени гласник РС’ број 44/21), субјекти јавног сектора су они који спадају у општи ниво државе у смислу закона који уређује буџетски систем, односно који представљају јавно предузеће у смислу закона који уређује јавна предузећа, које није обухваћено општим нивоом државе. Околност у коју групу корисника јавних средстава спада субјект, у смислу Правилника о Списку корисника јавних средстава

који су одговорни за пружање, претежно, нетржишних услуга и прераспodelу дохотка и богатства на свим нивоима државе; обухвата буџет Републике Србије, буџете локалних власти, ванбуџетске фондове, укључујући и фондове социјалног осигурања и на свим нивоима власти, као и нетржишне и непрофитне институције које су контролисане и финансиране од стране државе на свим нивоима власти. Законом о јавним предузећима ('Службени гласник РС' бр. 15/16 и 88/19) уређује се правни положај јавних предузећа и других облика организовања који обављају делатност од општег интереса, а нарочито оснивање, пословање, управљање, имовина и друга питања од значаја за њихов положај. Делатности од општег интереса, у смислу члана 2. Закона о јавним предузећима, јесу делатности које су као такве одређене законом у области: рударства и енергетике, саобраћаја, електронских комуникација, издавања службеног гласила Републике Србије и издавања уџбеника, нуклеарних објеката, наоружања и војне опреме, коришћења, управљања, заштите, уређивања и унапређења добара од општег интереса и добара у општој употреби (воде, путеви, шуме, пловне реке, језера, обале, бање, дивљач, заштићена подручја и др.), управљања отпадом и другим областима, потом комуналне делатности, као и друге делатности одређене законом као делатности од општег интереса, а у оквиру обављања делатности из области енергетике пружају се услуге од општег економског интереса. Закон о јавним предузећима у члану 3. став 1. прописује да се под појмом јавног предузећа подразумева и предузеће које обавља делатност од општег интереса, а које оснива Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а члан 3. став 2. тачка 2) Закона о јавним предузећима прописује да, поред јавног предузећа, делатност од општег интереса може да обавља и друштво капитала чији је једини власник Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, као и зависно друштво чији је једини власник то друштво капитала. Увидом у Централни регистар, депо и клиринг картија од вредности утврђено је да Подносилац захтева није друштво капитала чији је једини власник Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, нити зависно друштво чији је једини власник то друштво капитала.

Указујемо на одредбу члана 2. тачка 3) Закона, која дефинише субјект јавног сектора као општи ниво државе у смислу закона који уређује буџетски систем, односно јавно предузеће у смислу

закона који уређује јавна предузећа, које није обухваћено општим нивоом државе. Дакле, појам субјекта јавног сектора није у вези са околношћу да ли је у питању субјект уписан у Евиденцију корисника јавних средстава, нити је припадање одређеној групи корисника јавних средстава одлучна чињеница за почетак примене обавеза из Закона, од значаја је искључиво критеријум да ли је у питању субјект јавног или субјект приватног сектора дефинисан чланом 2. Закона. Важна је напомена да је поступак регистрације на систем електронских фактура регулисан Правилником о начину и поступку регистрација за приступ систему електронских фактура, начину приступања и коришћења система електронских фактура и начину коришћења података који су доступни у систему електронских фактура ('Службени гласник РС' бр. 69/21, 132/21 и 46/22), који у члану 2. став 2. прописује да се регистрација за приступ систему електронских фактура врши преко одговарајуће веб-апликације, која је саставни део система електронских фактура, а у складу са интерним техничким упутством, које се објављује на интернет страници Министарства финансија и које садржи техничка објашњења за рад у систему (у даљем тексту: интерно техничко упутство). Интерним техничким упутством (важећа верзија од 13. априла 2022. године) прецизирано је да је приликом регистрације потребно да корисник, уколико заступа корисника јавних средстава, унесе Јединствени број корисника јавних средстава и одабере тип субјекта 'Корисник јавних средстава'. Поступак регистрације је техничко питање и чињеница да субјект врши регистрацију као 'Корисник јавних средстава' нема утицаја на одређивање статуса односно субјекта као јавног, или приватног, у смислу Закона.

Узимајући у обзир наведено, на начин како је то дефинисано чланом 2. став 1. тачка 2) Закона, обавезе Подносиоца захтева да изда електронску фактуру субјекту јавног сектора примењују се од 1. маја 2022. године, обавеза да прими и чува електронску фактуру издату од стране субјекта јавног сектора, као и електронске фактуре издате од стране субјекта приватног сектора примењују се од 1. јула 2022. године, обавезе издавања и чувања електронске фактуре у трансакцијама са субјектима приватног сектора примењују се од 1. јануара 2023. године, а обавеза електронског евидентирања у вези са трансакцијама из члана 4. Закона (осим трансакција у којима је једна од страна субјект јавног сектора) примењује се од 1. јануара 2023. године."

Издавање електронске фактуре за промет без накнаде

Чланом 2. став 1. тачка 5) Закона о електронском фактурисању прописано је да је електронска фактура захтев за исплату по основу трансакција са накнадом, сваки други документ који утиче на исплату, односно висину исплате, фактура која се издаје **за промет без накнаде**, као и примљене авансе, који су издати, послати и примљени у структурираном формату који омогућава потпуно аутоматизовану електронску обраду података преко Система електронских фактура.

Из угла прописа о ПДВ-у, тачније чланом 164. став 1. тачка 3) Правилника о ПДВ-у прописано је да обвезник ПДВ-а нема обавезу да изда рачун из члана 42. Закона за промет добара и услуга без накнаде. Без обзира на одредбе прописа о ПДВ-у, за промет без накнаде постоји обавеза издавања електронске фактуре, што је потврђено и у Мишљењу Министарства финансија бр. 011-00-268/2022-41 од 22. 4. 2022. године:

„Поред тога, у циљу правилног испуњавања обавеза субјеката јавног и приватног сектора указујемо на то да трансакција дефинисана ЗЕФ обухвата и активности које се у смислу ЗПДВ не сматрају прометом добара, односно услуга. Примера ради, ако обвезник ПДВ приликом набавке добара није имао право на одбитак претходног пореза, **промет без накнаде тих добара није предмет опорезивања ПДВ (ПДВ се не обрачунава и не плаћа), али по основу те трансакције постоји обавеза издавања електронске фактуре у складу са ЗЕФ.**

Напомињемо, у електронској фактури, у делу: цена, исказује се податак о износу основице за обрачунавање ПДВ (што значи да тај износ не садржи ПДВ), односно податак о накнади (ако је реч о трансакцији на коју се ПДВ не обрачунава и не плаћа).”

С обзиром на то да постављени Систем електронских фактура не дозвољава унос података о основици и обрачунатом ПДВ-у а да износ за уплату буде „нула динара”, већ се износ за уплату исказује аутоматски на основу уноса осталих података, Министарство финансија прописало је посебну пореску категорију Н (Анулирање) и посебан начин исказивања података у електронској фактури у случају када је промет без накнаде опорезив ПДВ-ом.

У складу с инструкцијама из Интерног техничког упутства (верзија од 27. маја 2022, стр. 204) корисник уноси фактуру без накнаде (укупна вредност 0) на следећи начин:

1. уноси све ставке са одређеном пореском категоријом и одговарајућим износима ПДВ-а;
2. анулирање обавља уносом ставке са минусном количином и категоријом Н, и то за сваку унету пореску стопу;
3. износ анулирања треба да буде једнак збиру бруто износа свих ставки по тој одређеној пореској стопи.

Дакле, прво се на уобичајен начин (као да се ради о промету са накнадом) унесу све ставке у фактуру (количина, јединица мере, цена, износ без ПДВ-а, ПДВ стопа, ПДВ категорија), а затим се додатно унесе ставке са минусном количином и категоријом Н, **и то за сваку унуту пореску стопу у фактуру** (а не за сваку ставку у фактури).

Поред тога, у Интерном техничком упутству дат је следећи пример који демонстрира примену прописаног поступка:

Сл.бр.	Назив*	Количина*	Јединица мере*	Цена*	Попуст %	Износ попушта	Износ без ПДВ	ПДВ % категорија
1	artikel1	10,00	kom	100,00	0	0	1.000,00	20 S
2	artikel2	2,00	kom	50,00	0	0	100,00	20 S
3	artikel3	5,00	kom	100,00	0	0	500,00	10 S
4	artikel4	20,00	kom	20,00	0	0	400,00	10 S
5	anuliranje20	-1,00	kom	1320,00	0	0	-1.320,00	0 N
6	anuliranje10	-1,00	kom	990,00	0	0	-990,00	0 N
Укупно основица - стопа 20%							1.100,00	RSD
Укупно основица - стопа 10%							900,00	RSD
Укупно основица - обрнуто обрачунавање ПДВ							0,00	RSD
Укупно основица - није предмет опорезивања ПДВ							0,00	RSD
Укупно основица - пореско ослобођење без права на одбитак претходног пореза							0,00	RSD
Укупно основица - изузимање од ПДВ							0,00	RSD
Укупно основица - пореско ослобођење са правом на одбитак претходног пореза							0,00	RSD
Укупно основица - посебни поступци опорезивања							0,00	RSD
Укупно основица - није предмет опорезивања ПДВ 2							0,00	RSD
Укупно основица - анулирање накнаде за промет (само за фактуре без накнаде)							-2.310,00	RSD
Укупно ПДВ - стопа 10%							90,00	RSD
Укупно ПДВ - стопа 20%							220,00	RSD
Укупно за уплату							0,00	RSD

У датом случају:

- укупна бруто вредност свих ставки са пореском стопом С и ПДВ-ом 20% износи 1.320,00 РСД и анулирана је ставком 5;
- укупна бруто вредност свих ставки са пореском стопом С и ПДВ-ом 10% износи 990,00 РСД и анулирана је ставком 6.

Промена у начину издавања фактура за обједињену наплату комуналних услуга

На свом сајту ЈКП „Инфостан технологије” Београд (даље: Инфостан) објавио је 25. маја 2022. године следеће:

„Корисници комуналних услуга ће на полеђини мајског рачуна добити обавештење о промени изгледа рачуна обједињене наплате, **која ће почети да се примењује почев од јунског рачуна.**

ЈКП 'Инфостан технологије' поступило је у складу са Законом о електронском фактурисању ('Сл. гласник РС' број 44/2021 и 129/2021) и прилагодило изглед рачуна захтевима електронског фактурисања.

Већ од рачуна за јун месец, исти ће бити допуњен и визуелно измењен. У првом делу рачуна ће бити исказан износ средстава која се наплаћују по пружаоцима услуга и укупан износ за уплату. Други део рачуна чини спецификација услуга које су шифром повезане са пружаоцима услуга.

На рачуну ће, као и до сада, бити исказани сви подаци о простору на који се рачун обједињене наплате односи, елементи за обрачун комуналних услуга, тренутно стање обавеза корисника обједињене наплате, информације о могућностима остварења попушта, субвенција и рокови за измирење обавеза, као и контакти за подршку, рекламације и мобилну апликацију еСандуче. На уплатници ће у сврси уплате, као и до сада, бити назначен месечни износ задужења, инструкције за плаћање, као и QR код за плаћање.”

Почев од рачуна за мај 2022. године Инфостан је променио начин издавања и садржину рачуна, па је на полеђини рачуна истакао следеће обавештење:

„ЈКП Инфостан технологије је у складу са чланом 24. Закона о електронском фактурисању ('Сл. гласник РС' број 44/2021 и 129/2021) редизајнирало рачун обједињене наплате. Нови изглед рачуна биће Вам достављен од обавезе за месец мај 2022. године.

ЈКП Инфостан технологије ће издати е-рачун на основу члана 17. став 4. тачка 2. Закона о ПДВ-у ('Сл. гласник РС' број 84/2004... и 153/2020) у бруто износу који наплаћује у име и за рачун пружаоца услуга.

Уз сагласност Министарства финансија РС, правна лица, да би остварила право на одбитак претходног пореза преко СЕФ-а, добијаће појединачне е-рачуне од стране пружаоца услуге са исказаним ставкама и обрачунатим порезом. На тим рачунима укупан износ за уплату биће исказан 0,00 РСД, уз напомену да се наплата врши преко система обједињене наплате.

Уколико нисте добили е-рачун од стране пружаоца услуге преко СЕФ-а, потребно је да нас контактирате путем електронске поште на obracsci@infostan.rs како би ажурирали податке и доставили рачун.”

Према томе, убудуће ће примаоцима комуналних услуга који су корисници система еФактура Инфостан (а могуће и друга слична јавна предузећа која врше обједињену наплату у другим градовима) електронске фактуре за комуналне услуге издавати без обрачуног ПДВ-а, са напоменом да исказани износ није предмет опорезивања ПДВ-ом у складу са чланом 17. став 4. т. 2) Закона о ПДВ-у. Уз електронску фактуру издату преко СЕФ-а, Инфостан доставља и дигитализовани примерак „старог” рачуна, који садржи детаљну спецификацију фактурисаних услуга са исказаним износима нето накнаде, стопе и износа обрачуног ПДВ-а, бруто са исказаним ПДВ-ом и остале релевантне податке. Стари рачун прати и примерак дигитализованог налога за пренос. Такву примљену електронску фактуру без обрачуног ПДВ-а корисници који су у систему еФактура преко тог система прихватаће, одбијати и плаћати онако како су то чинили и раније.

Поред електронске фактуре од Инфостана, односно других јавних предузећа из других места која врше обједињену наплату комуналних услуга (ако такође пређу на наведени начин фактурисања), корисници СЕФ-а добијаће и електронску фактуру од сваког појединачног градског комуналног предузећа које је стварни пружалац дотичне услуге у којој су исказани износ без ПДВ-а, обрачунати ПДВ и укупан износ,

при чему је посебна ставка на таквој фактури анулирање (минусирање). Износ за уплату на фактурама правих добављача је нула динара јер се плаћање врши преко система обједињене наплате.

Уместо једног рачуна, корисници СЕФ-а ће од Инфостана добијати два документа (ефактуру без обрачуна ПДВ-а и стари рачун Инфостана са спецификацијом услуга), а од сваког појединачног градског пружаоца комуналних услуга еФактуру са исказаним ПДВ-ом, у којој је износ за уплату нула динара.

Плаћање се врши Инфостану на основу примљене ефактуре са укупним износом без обрачуна ПДВ-а, а право на одбитак претходног пореза остварује се на основу ефактуре примљене од сваког појединачног пружаоца услуге. Тиме се знатно повећава број документације у оптицају, стварају непотребни административни послови и повећава могућност грешке, при чему ће се дилеме у пракси

јављати у вези са књижењем у пословним књигама и евидентирањем у евиденцији за ПДВ и обрасцу ПОПДВ.

По нашем мишљењу, прималац би требало да:

- улазну фактуру Инфостана (чија је примарна сврха да се изврши плаћање обавезе за комуналне услуге) књижи ставом 5/435, а када се изврши плаћање обавезе Инфостану, књижење се врши ставом 435/241, с тим што фактуру од Инфостана за обједињену наплату, по нашем мишљењу, не би требало евидентирати у ПДВ евиденцији и обрасцу ПОПДВ јер би тиме исти улазни промет био евидентиран два пута;
- улазну фактуру од добављача који је пружио услугу књижи тако што се износ претходног пореза прекњижава са рачуна трошкова (класа 5) на рачун 271, задужује се рачун групе 27, а црвеним сторном умањује се дуговна страна рачуна трошкова, при чему се у евиденцији за ПДВ евидентира фактура добављача који је пружио услугу, а у обрасцу ПОПДВ у пољу 8а.2 исказују се основица и ПДВ.

ПС

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција **Моје каматне стоје**, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За више информација и помоћ нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Правно-порески аспект исплата отпремнине запосленима због престанка радног односа

Увод

Отпремнина је јединствена исплата коју остварују запослени којима у прецизно одређеним случајевима престаје радни однос код послодавца. У овом чланку обрадићемо обрачун и исплату отпремнине запосленима којима престаје радни однос у случају:

- одласка у пензију (старосну, превремену старосну, инвалидску и породичну),
- престанка потребе за радом (технолошки вишак) и
- престанка радног односа споразумом са послодавцем.

Такође, осврнућемо се и на два посебна случаја исплате отпремнине:

- запосленима проглашеним вишком у поступку приватизације,
- нераспоређеним државним службеницима и
- у случају престанка радног односа због губитка способности за рад са ученицима.

Све наведене исплате имају свој радноправни, али и битан порески аспект.

1 Обрачун и исплата отпремнине при одласку у пензију

Сагласно члану 119. став 1. тачка 1) Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – одлука УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумачење) сви послодавци у привреди и јавном сектору који у пословању примењују тај закон имају обавезу да запосленом исплате отпремнину приликом престанка радног односа ради одласку у пензију, **без обзира на то да ли се ради о старосној, инвалидској, породичној или превременој старосној пензији**. Истом тачком наведеног закона прецизирано је да поменута отпремнина мора да буде најмање у висини две просечне зараде, при чему се под просечном зарадом сматра просечна зарада у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике.

Наведена дефиниција исплате отпремнине обавезна је за све послодавце који примењују Закон о раду, осим за оне који спроводе посебне колективне уговоре у оквиру своје делатности, који су тада у обавези да исплату прилагоде регулативи у тим уговорима. **На пример:**

1) сви послодавци који су у обавези да примењују **Посебан колективни уговор за делатност путне привреде Републике Србије** („Сл. гласник РС” бр. 14/2018, Одлука 56/2021) дужни су да запосленом исплате отпремнину при одласку у пензију најмање у висини две просечне зараде запосленог у моменту исплате, с тим што тако исплаћена отпремнина не може да буде нижа од две просечне зараде по запосленом код послодавца у моменту исплате, односно две просечне зараде по запосленом исплаћене у Републици према последњем објављеном податку републичке статистике, ако је то за запосленог повољније;

2) према члану 48. **Посебног колективног уговора за Електропривреду Србије** („Сл. гласник РС” бр. 15/2015, 38/2018 и 16/2021) запослени има право на отпремнину при одласку у пензију у висини три зараде које је остварио или које би остварио за месец који претходи месецу у ком се исплаћује отпремнина или у износу три просечне зараде по запосленом исплаћене код послодавца, ако је то за запосленог повољније.

У јавном сектору исплата отпремнине регулисана је помоћу неколико прописа:

(1) према Уредби о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Сл. гласник РС” бр. 98/2007 – пречишћен текст, 84/2014 и 84/2015) државном службенику или намештенику који одлази у пензију исплаћује се отпремнина у висини 125% од плате коју би остварио за месец који претходи месецу у ком се исплаћује отпремнина, с тим што она не може да буде нижа од две просечне зараде у Републици Србији према последњем коначном објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике на дан исплате;

(2) према Посебном колективном уговору за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица ло-

њем решења о отказу уговора о раду, а најкасније у року од тридесет дана по престанку радног односа.

Порески *шрејман ошпремнине*

У погледу пореског третмана отпремнине сма-трамо да сходно треба применити одредбе члана 9. став 1. тачка 19) Закона о порезу. По тој одредби порез на отпремнину која се исплаћује запослени-ма за чијим је радом престала потреба у складу са законом којим се уређују радни односи не плаћа се до износа који је утврђен законом. Према томе, износи отпремнине утврђени чланом 167. став 4. Закона, зависно од година проведених у радном од-носу, уједно су и износи отпремнине који не пот-падају под опорезивање приликом исплате. Дакле,

износ отпремнине који се утврди и исплати запо-сленом у висини утврђеној чланом 167. Закона – једна трећина плате помножена са бројем година рада у школи која исплаћује отпремнину – не под-леже обавези плаћања пореза и доприноса.

Уколико је послодавац својим општим актом утврдио веће право запосленог на отпремнину и по том основу исплати већи износ отпремнине од утврђеног Законом, исплаћени износ отпремнине преко износа утврђеног чланом 167. став 4. Закона подлеже обавези плаћања пореза на друга прима-ња по члану 85. Закона о порезу, односно по стопи од 20% на основицу умањену за 20% нормираних трошкова (коефицијент за превођење у бруто из-нос је 0,84).

ПС

Мр Жељко Албанезе

Садржај обрачуна зараде и месечне евиденције зараде и накнаде зараде

Увод

Према члану 121. Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – Одлука УС и 113/2017 – даље: Закон) по-слодавац је дужан да запосленом приликом сваке исплате зараде и накнаде зараде достави обрачун. Достава обрачуна није само законска обавеза, већ и начин да се запослени информисе о свим еле-ментима који су утицали на висину његове месечне зараде. Ако за конкретан месец послодавац не из-врши исплату зараде, послодавац је дужан да за-посленом достави обрачун за неисплаћену зараду, али и обавештење да исплата зараде није извршена и разлоге због којих није извршена.

Поменути чланом Закона такође је уређено да обрачун зараде на основу ког је исплаћена за-рада послодавац у целисти може да достави за-посленом у електронској форми. Посебно треба имати у виду да **достављени обрачун зараде који је дужан да исплати послодавац у складу са законом – представља извршну исправу**. Та законска одредба омогућава запосленима да у извршном поступку наплате неисплаћену зара-

ду подношењем захтева за принудно извршење у складу са Законом о извршењу и обезбеђењу. Та-кође, запослени којем је зарада исплаћена у скла-ду са достављеним обрачуном задржава право да пред надлежним судом оспорава законитост тог обрачуна.

Осим обавезе достављања обрачуна зараде за-посленом, послодавац има и обавезу да, сагласно члану 122. Закона, води месечну евиденцију о зара-ди и накнади зараде, у којој морају да буду прика-зани подаци о заради, заради по одбитку пореза и доприноса из зараде и одбицима од зараде за сваког запосленог. Садржај месечног обрачуна зараде и накнаде зараде, као и месечна евиденција о заради и накнади зараде. прописани су:

1) Правилником о садржају обрачуна зараде, односно накнаде зараде („Сл. гласник РС” бр. 90/2014 и 44/2018 – други пропис) и

2) Законом о евиденцијама у области рада („Сл. лист СРЈ” бр. 46/96, „Сл. гласник РС” 101/2005 – други закон и 36/2009 – други закон).

У овом тексту биће приказан садржај наведених прописа и обавезе које из њих проистичу за посло-давце.

фара, који је прописан Одлуком о Јединственом кодексу шифара за уношење и шифрирање података у евиденцијама у области рада („Сл. гласник РС” бр. 56/2018, 101/2020 и 74/2021), којом је прописан Јединствени кодекс шифара за уношење и шифрирање података у евиденцијама у области рада за следећа обележја:

- 1) занимање;
- 2) ниво и врста квалификација;
- 3) држава и територија;
- 4) општина;
- 5) насељено место.

Ти шифарници одштампани су уз поменути одлуку и чине њен саставни део.

Са становишта обрачуна и евидентирања зарада и накнада зарада, по наведеним законским и подзаконским прописима, послодавци треба да имају у виду да Јединствени кодекс шифара садржи следеће шифарнике:

- 1) Шифарник занимања;
- 2) Шифарник нивоа и врста квалификација;
- 3) Шифарник држава и територија;
- 4) Шифарник општина у Републици Србији;
- 5) Шифарник насељених места у Републици Србији.

За вођење евиденције о квалификацијама користе се шифре утврђене у складу са правилником којим се квалификације разврставају и шифрирају у Националном оквиру квалификација Републике Србије (даље: НОКС), тачније у складу са Правилником о систему за разврставање и шифрирање квалификација у Националном оквиру квалификација Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 159/2020, ступио на снагу 31. 12. 2020.).

Према осталим релевантним одредбама Закона о евиденцијама:

- 1) евиденција о зарадама запослених води се уношењем података у картотеке, књиге, обрасце, средства за аутоматску обраду података и друга средства за вођење евиденција;
- 2) уношење података врши се на основу јавних и других исправа, изјаве лица чији се подаци уносе у евиденцију и документације субјекта који води евиденцију;
- 3) за тачност података у евиденцији одговоран је субјект који води евиденцију, а за тачност података датих у изјави одговорно је лице које је дало изјаву;
- 4) вођењем евиденције о зарадама запослених обележују се подаци за систем статистичких истраживања, јединствени информациони систем у области

запошљавања и организације за социјално осигурање и запошљавање;

- 5) подаци садржани у евиденцијама о зарадама запослених, као и у осталим евиденцијама у области рада из Закона о евиденцијама, користе се за спровођење статистичких истраживања, информисање и извршавање обавеза свих субјеката у процесу запошљавања, остваривање права по основу рада и социјалног осигурања, као и за потребе државних органа при вођењу економске и социјалне политике, а истовремено ти подаци могу да се користе и за потребе истраживачких организација, привреде, као и појединаца за емпијска и научна истраживања и сличне сврхе, с тим што о начину давања тих података одлучује субјект који води евиденцију;
- 6) заштита података из евиденција у области рада који су личне и поверљиве природе врши се на прописани начин.

2.2.3 Казнене одредбе

Према члану 50. Закона о евиденцијама новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако не води или ако не води по прописаним јединственим методолошким принципима евиденцију о зарадама запослених, односно ако неуредно води евиденцију о зарадама запослених лица и ако не чува трајно податке из евиденције о зарадама запослених. За исту радњу казниће се новчаном казном од 30.000 до 50.000 динара и одговорно лице у државном органу или организацији, органу јединице локалне самоуправе и другом правном лицу.

Према члану 51. Закона о евиденцијама новчаном казном од 300.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај физичко лице које има запослене ако не води или ако не води по прописаним јединственим методолошким принципима евиденцију о зарадама запослених, односно ако неуредно води евиденцију о зарадама запослених лица и ако не чува трајно податке из евиденције о зарадама запослених.

Према члану 52. Закона о евиденцијама новчаном казном до 30.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако, као запослено лице, не пријави послодавцу сваку промену података, који су у евиденцију унесени на основу његове изјаве или личних исправа у року од осам дана од дана настанка промене, или ако у изјави да нетачне податке.

ПС

Календар пореских и других обавеза за јул и август 2022. године

Закон о акцизама			
Правилник о начину и поступку обрачунавања и плаћања акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, биогорива и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 5) и 7) Закона о акцизама, који се користе за транспортне сврхе и за грејање			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 4), 5), 6) и 7) Закона о акцизама, који се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије или у индустријске сврхе			
Опис	Период	Рок	Основ
Подношење пореске пријаве ПП ОА за обрачунату акцизу и ПП ОАЕЛ	1. 6 – 30. 6. 2022. 1. 7 – 31. 7. 2022.	15. 7. 2022. 15. 8. 2022.	Обвезник акцизе дужан је да пореску пријаву за обрачун акцизе поднесе у року од 15 дана по истеку месеца за тај месец, односно по истеку месеца у којем се врши читавање
Плаћање акцизе	16. 6 – 30. 6. 2022. 1. 7 – 15. 7. 2022. 16. 7 – 31. 7. 2022. 1. 8 – 15. 8. 2022.	15. 7. 2022. 29. 7. 2022. 15. 8. 2022. 31. 8. 2022.	Уплата акцизе обрачунате за периоде
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора, на обрасцу РЕФ-Г	1. 6 – 30. 6. 2022. 1. 7 – 31. 7. 2022.	најраније 20. 7. 2022. најраније 20. 8. 2022.	Привредни субјект који загрева пословни простор, односно физичко лице које загрева стамбени простор подноси захтев Пореској управи за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на гасна уља и биотечности која се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије, на обрасцу РЕФ-ЕТЕ	1. 6 – 30. 6. 2022. 1. 7 – 31. 7. 2022.	најраније 20. 7. 2022. најраније 20. 8. 2022.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које се, у складу са прописима којима се уређује област енергетике, бави производњом електричне и топлотне енергије
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте који се користе у индустријске сврхе, на обрасцу РЕФ-И	1. 6 – 30. 6. 2022. 1. 7 – 31. 7. 2022.	најраније 20. 7. 2022. најраније 20. 8. 2022.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице за гасна уља из члана 9. став 1. тачка 3) Закона о акцизама, која се користе као енергетско гориво у индустријске сврхе, односно када се предметни деривати нафте користе као енергетско гориво или као репродукциони материјал у процесу производње акцизних односно неакцизних производа
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биогориво који се, као моторно гориво, користе за транспортне сврхе – на обрасцу РЕФ-Т	1. 4 – 30. 6. 2022.	најраније 20. 7. 2022.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које обавља делатност превоза лица и ствари, као и произвођач, односно увозник истих када их користи за сопствене потребе у транспортне сврхе

Закон о порезима на имовину			
Опис	Период	Рок	Основ
Годишњи порез на имовину по решењу органа јединице локалне самоуправе	јул–септембар 2022. године	15. 8. 2022.	Право својине, односно право својине на земљишту површине преко 10 ари, право закупа односно коришћења стана или куће за становање конституисано у корист физичког лица, право коришћења грађевинског земљишта површине преко 10 ари у складу са законом којим се уређује правни режим грађевинског земљишта, право коришћења непокретности у јавној својини од стране имаоца права коришћења у складу са законом којим се уређује јавна својина, коришћење непокретности у јавној својини од стране корисника непокретности у складу са законом којим се уређује јавна својина, државина непокретности на којој имаоца права својине није познат или није одређен, државина непокретности у јавној својини без правног основа, државина и коришћење непокретности по основу уговора о финансијском лизингу

Закон о пореском поступку и пореској администрацији			
Опис	Период	Рок	Основ
Појединачна пореска пријава за порез по одбитку	1. 6 – 30. 6. 2022. 1. 7 – 31. 7. 2022..	Пре сваке исплате прихода током месеца	Порески обвезник, односно порески платилац подноси у електронском облику Пореској управи појединачну пореску пријаву за порезе по одбитку пре сваке исплате прихода на које се обрачунава и плаћа порез по одбитку, као и пре сваког плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање када се ти доприноси плаћају без исплате зараде

Закон о порезу на премије неживотних осигурања Правилник о начину обрачунавања, садржини и начину вођења евиденције, облику и садржини пореске пријаве пореза на премије неживотних осигурања				
Опис	Период	Рок	Основ	Опис
Подношење обрасца ПП-ППНО за порез на премије неживотног осигурања	1. 6 – 30. 6. 2022. 1. 7 – 31. 7. 2022.	10. 7. 2022. 10. 8. 2022.	5% од укупне премије осигурања утврђене уговором	Друштво за осигурање је порески обвезник пореза на премије неживотног осигурања. Образац ПП-ППНО подноси се без обзира на то да ли постоји обавеза плаћања за тај месец, а саставља се на основу закључених уговора о неживотном осигурању

Закон о порезу на додату вредност Правилник о порезу на додату вредност			
Опис	Период	Рок	Основ
Подношење и плаћање ПДВ-а за пореског дужника који није обвезник ПДВ-а на обрасцима ПОПДВ и ПП ПДВ	1. 6 – 30. 6. 2022. 1. 7 – 31. 7. 2022.	10. 7. 2022. 10. 8. 2022.	Пореску пријаву ПДВ дужни су да поднесу и порески дужници који нису обвезници ПДВ-а у року од десет дана по истеку пореског периода у којем је настала пореска обавеза
Подношење ПОПДВ и ПП ПДВ и уплата ПДВ-а од стране обвезника ПДВ-а и пореских дужника из члана 10. Закона, који имају месечни порески период, као и за обвезника из члана 36а Закона	1. 6 – 30. 6. 2022. 1. 7 – 31. 7. 2022.	15. 7. 2022. 15. 8. 2022.	Порески период за који се обрачунава ПДВ, предаје пореска пријава и плаћа ПДВ јесте календарски месец за обвезника који је у претходних 12 месеци остварио укупан промет већи од 50.000.000 динара, као и за обвезника из члана 36а Закона
Подношење пореске пријаве ПП ПДВ надлежном пореском органу – у року од 15 дана по истеку пореског периода	1. 4 – 30. 6. 2022.	15. 7. 2022.	Обвезник за кога је порески период календарско тромесечје – у претходних 12 месеци остварио је промет мањи од 50.000.000 дин.
Образац РЕФ 5	април–јун 2022.	30. 7. 2022.	Захтев за рефакцију дипломатског и конзуларног представништва, односно међународне организације за рефакцију ПДВ-а у претходном тромесечју (30 дана по истеку тромесечја)
Подношење захтева за рефакцију пореза на додату вредност од стране традиционалних цркава и верских заједница	1. 4 – 30. 6. 2022.	29. 8. 2022.	Рефакција ПДВ-а традиционалним црквама и верским заједницама (60 дана по истеку тромесечја)

Чланом 80. став 5. Закона о ошћем уравном јосћујуку („Сл. јласник РС“ бр. 18/2016; аушћеншћично јшумачење – 95/2018) јројисано је да, ако јоследњи дан рока јдага на дан када оріан не ради, рок исшћиче кад јрошћекне јрви наредни радни дан.

Актуелни статистички подаци на дан 24. 6. 2022. године

1 Просечна месечна зарада по запосленом

Просечна зарада	Објављена	Бруто	Нето
Јануар 2022. године	25. 3. 2022.	97.877,00	70.920,00
Фебруар 2022. године	26. 4. 2022.	97.392,00	70.605,00
Март 2022. године	25. 5. 2022.	102.781,00	74.664,00
Април 2022. године	24. 6. 2022.	100.727,00	73.012,00

2 Доприноси за социјално осигурање

2.1 Стопе доприноса

Стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање од 1. јануара 2022. године:

Врста доприноса	На терет запосленог	На терет послодавца	Укупно
Укупно	19,90%	16,15%	36,05%
За пензијско и инвалидско осигурање	14,00%	11,00%	25,00%
За здравствено осигурање	5,15%	5,15%	10,30%
За осигурање од незапослености	0,75%	0%	0,75%

2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса

Најнижа месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи **30.880 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2022. године, а важиће до 31. децембра 2022. године.

2.3 Највиша основица за обрачун доприноса

Месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи највише **441.400 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2022. године, а важиће до 31. децембра 2022. године.

3 Минимална зарада

Месец у 2022. години	Број могућих часова рада у месецу	Минимална цена рада по часу – нето	Минимална нето зарада за месец
Јануар	168	201,22	33.804,96
Фебруар	160	201,22	32.195,20
Март	184	201,22	37.024,48

Месец у 2022. години	Број могућих часова рада у месецу	Минимална цена рада по часу – нето	Минимална нето зарада за месец
Април	168	201,22	33.804,96
Мај	176	201,22	35.414,72
Јун	176	201,22	35.414,72
Јул	168	201,22	33.804,96
Август	184	201,22	37.024,48
Септембар	176	201,22	35.414,72
Октобар	168	201,22	33.804,96
Новембар	176	201,22	35.414,72
Децембар	176	201,22	35.414,72

Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор и топлог оброка, као и за износ увећане зараде за минули рад за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за преко-времени рад.

4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом

Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом по особи са инвалидитетом коју није запослио послодавац уплаћује приликом исплате зарада за текући месец, а најкасније до 5. у наредном месецу.

Месец у 2022. години	Износ учешћа
Јануар 2022. године	47.656,00
Фебруар 2022. године	51.098,00
Март 2022. године	48.938,50
Април 2022. године	48.696,00
Мај 2022. године	51.390,50
Јун 2022. године	50.363,50

5 Индекс потрошачких цена

Месец у 2022. години	„Службени гласник РС”	Индекс потрошачких цена (текући месец у односу на просек претходне године)	Месечна стопа инфлације (текући месец у односу на претходни месец)	Годишња стопа инфлације (текући месец у односу на исти месец претходне године)
Јануар	27/2022	104,5	0,8%	8,2%
Фебруар	33/2022	105,7	1,1%	8,8%
Март	47/2022	106,5	0,8%	9,1%
Април	57/2022	108,2	1,5%	9,6%
Мај	67/2022	109,5	1,2%	10,4%

НЕОПОРЕЗИВИ ИЗНОСИ ПРИМАЊА – од 1. фебруара 2022. године до 31. јануара 2023. године			
ВРСТА ИСПЛАТЕ	ОСНОВ ЗА ИСПЛАТУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН	Члан ЗПДГ
1	2	3	
ПОКЛОНИ деци запослених до 15 година старости поводом Нове године и Божића	На основу члана 119. став 2. Закона о раду, у складу са општим актом послодавца	Неопорезиво до 10.898 дин. по једном детету, док исплата преко тог износа, као и исплата детету старијем од 15 година, има карактер зараде	Члан 18. став 1. тачка 8)
НАГРАДЕ и друга слична давања физичким лицима која нису запослена код исплатиоца, која произлазе из рада или друге врсте доприноса делатности исплатиоца	Исплаћује се у складу са одлуком послодавца	Неопорезиво до 14.480 динара годишње, остварено код једног послодавца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 85. став 1. тачка 11)
СОЛИДАРНА ПОМОЋ за случај рођења детета	Неопорезиво до висине просечне зараде исплаћене у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, по новорођеном детету	Просечна зарада за месец април 2022. године објављена је 24. 6. 2022. и износи 100.727 динара. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 12)
НАКНАДА ЗА ИСХРАНУ – хранарине спортистима аматерима	Спортистима аматерима исплаћују аматерски спортски клубови у складу са законом којим се уређује спорт	Неопорезиво до 10.898 динара месечно. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 13)
НОВЧАНА ПОМОЋ ФИЗИЧКИМ ЛИЦИМА која нису запослена код даваоца, која не представља еквивалент за неки њихов рад, односно противуслугу или противчинидбу за неку њихову активност у односу на даваоца		Неопорезиво до 14.480 динара годишње, остварено од једног исплатиоца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 30)
НАКНАДА ТРОШКОВА БОРАВКА физичким лицима која учествују у програмима Европске уније и других међународних организација у области образовања, обука, спорта, рада са младима, науке, истраживања и иновација	Исплаћене у складу са наведеним програмима	Неопорезиво до 111.380 динара на месечном нивоу. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 31)
ПРЕМИЈЕ за додатно добровољно пензијско осигурање и пензијски допринос у добровољни пензијски фонд и премије за добровољно здравствено осигурање, које послодавац уплаћује за запослене		Плаћа се порез на зараде (10%) и социјални доприноси (и из накнаде и на накнаду) на износ преко 6.541 динара нето. На износ до 6.541 динара не плаћају се ни порез ни доприноси	Чланови 146 и 21а
ПРЕМИЈЕ за неживотно колективно осигурање од последица незгода, колективно осигурање за случај тежих болести и хируршких интервенција и колективно осигурање живота за случај смрти запосленог услед болести	Такве уплате немају карактер зараде по Закону о раду, па се не плаћају социјални доприноси	Укупан износ је неопорезив уколико послодавац плаћа за све запослене	Члан 146

Зашто баш PROPISI.NET?

- ▶ Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- ▶ Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- ▶ Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- ▶ Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- ▶ Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- ▶ Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- ▶ Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- ▶ Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- ▶ Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- ▶ Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- ▶ Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- ▶ Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- ▶ Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Штампани часопис Lege Artis – Прописи у пракси: НЕЗАОБИЛАЗНИ ЧАСОПИС О ПРИМЕНИ ПРОПИСА

АКТУЕЛНА ТЕМА

РАЧУНОВОДСТВО

ПОРЕЗИ

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

ЗАРАДЕ

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

СТАТИСТИКА